

Гајендар мого комшије

НЕДЕЉА 13. ЈУНИ.

Пита наш комшија неког нашег заједничког суседа од скора:

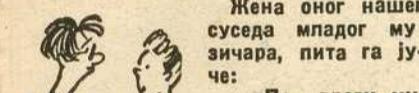
— Јесте ли ви Београђанин?

— Па, већим делом.

— Како то мисите?

— Па, кад сам дошао у Београд имао сам око двадесет кила, а сада имам стот двадесет...

ПОНЕДЕЉАК 14. ЈУНИ.

Жена оног нашег суседа младог музичара, пита га ју че:

— Па, драги музику, како ти се свиђа данас ручак. То је моја сопствена композиција?

— У будућем, драга моја, обрадоваћеш ме ако се будеш придржавала старих мајстора...

УТОРАК 15. ЈУНИ.

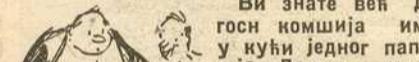

Пребацује синоћ госпа комшија госни комшији:

— Шта има увек да видиш у нашем породичном албуму, кад си га до сада преплиставао најмање хиљаду пута...

— Па, знаш, жено, интересује ме да с времена на време упоредим твоје слике из албума на којима си била наслеђана и ведра с твојим данашњим изгледом...

СРЕДА 16. ЈУНИ.

Ви знате већ да госни комшија има у кући једног папагаја. Додуше, имао га је — а сада га више нема. А ево што:

Прекиноћ били код госни комшије на вечери неки угледнији гости. За време вечере разговор дошао и до радио апарат. Госни комшија, ни сам незна шта му би, узе да се похвали

— Шта је то с твојом госпођом?

— Ето шта је! Сто пута сам јој говорио да се не купа с дрвеним сандалама...

О свету и свакему

ТИБЕТАНСКЕ НОВИНЕ

У Тибету, тој толико чудноватој земљи, излазе новине за које се може рећи да су новине које излазе на највећој висини. Главни уредник листа у исто време и штампар је један мисионар, који живи у једном селу на висини од три хиљаде и петсто метара.

Мисионар пише лично све чланке, затим све сам слаже, па онда свој лист штампа у педесет примерака и то на једној ручној машини за штампање.

Лист има педесет претплатника и они су сви тибетански калуђери. Они су усталом једини становници ове чудновате земље који азну да читају. Чим новине стигну претплатницима, они одмах сакупљају остале калуђере и своје подаљке сељаке и читају им новости. На тај начин, иако ове новине излазе у свега педесет примерака, из њих сазнаје за последње новости преко петесет хиљада људи.

КАД ЈЕ ПОДИГНУТА БЕОГРАДСКА ВОЗНЕСЕНСКА ЦРКВА

Београдска Вознесенска црква, која се налази на углу улице Адмирала Гепрата и улице Милоша Великог, подигнута је 1863 године и то по жељи кнеза Михајла. Црква је у византском стилу и има пет кубета. У први мах била је намењена више војсци, јер су се касарне налазиле управо преко пута ове цркве. Када је црква била сасвим готова на њену звонару пренесена су звона која су звонила први пут на Саборној цркви 16. фебруара 1830 године.

КАДА ЈЕ ПРОНАЂЕНА ЧИОДА

Проналасач чиоде био је један кројач који се пре тога врло дugo мучио како би привремено, док не сашије, причврстио два комада материје од које је ћиоцдело. То је било у четрнаестом веку.

Тада је чиода добила облик који приближно има и данас.

Међутим не треба мислити да чиода није било и раније. Постојале су отако постоји женска одећа, само у другом много гробњем облику. Улогу првобитних чиода вршиле су рибље кости, затим трн, комадићи дрвета који је био добро заштићен и др.

Данас се чиоде фабрикују у серијама и у огромном броју.

ВЕРСКЕ СТАРИНЕ НА МАЛАЈСКОМ ПОЛУОУСТРВУ

Приликом једног ископавања на Малајском Полуострву, нађени су остаци једне старије индиске културе која до сада није била много позната. По свима знанима овим остаци потичу из I века по Христу.

Поред осталог пронађено је и једна скупоцена шатула са многобройним скупочиним верским предметима.

У средини ове скупоцене шатуле налазио се један мали суд облика пашље, који је био сав од злата.

У средини тог златног суда био је један бисер и један грумен злата.

Овај суд покривао је један златни логотип.

Преко те гране био је један златни лав и један коњ од бронзе, а око суда су вешане минијатуре које су претстављале ратве и друге справе.

Многе од минијатуре које су нађене на овом суду познате су већ јер се налазе на барељефу храма Борободур на Јави

ДАКТИЛОГРАФИЈЕ НАЈБОЉЕ КУЦАЈУ НА МАШИНИ — СРЕДОМ

Да би се утврдило у које дане дактилографије најбоље раде, а у које, опет праве највећи број гречака, поверио је било недавно нарочитим стручњацима да посматрају рад дактилографија у текућем месецу дана.

Стручњаци су утврдили да је понеде-

љак најслабији дан за дактилографије. Чак и најбоље међу њима тога дана греше. По мишљењу стручњака ове грешке су последице недељног одмора.

Већ сутрадан број грешака постаје значајно мањи. Даљим посматрањем утврђено је да дактилографије најбоље раде средом. У четвртак већ почиње да их хвата превоза а с њим се и број грешака повећава. Петак је један од најгорих дана. А, све је то због недеље.

ОТКАД СЕ ПЛОВИ ПОМОЋУ КОМПАСА

Пре проналaska компаса морепловци су полазили на далеке пловидбе ослањајући се једино на звезде. Правац пловидбе подсећавали су нарочито према звезди Си-верња. Европски морнари први пут су користили компас 1362 године. Међутим, како је познато, компас су пронашли Кинези, који су за ту чудесну справу знали ко је откада.

КОЛИКО ЖЕНА ПРОВЕДЕ ПРЕД ОГЛЕДАЛОМ

Један шведски статистичар, који није жалио труда да то израчуна, утврдио је да једна жена просечно у свом животу проведе две стотине и педесет дана пред огледалом. Посматрајући многе жене, као што је тврди дошао је до закључка да се млада девојка посматра дневно у огледалу бар петнаест минута. Улете жене, међутим, пред огледалом проведу дневно више од тридесет минута. Према томе жене које наврши педесет година живота провела је пред огледалом око шест хиљада часова, што износи две стотине и педесет дана.

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

* Погрешно би било мислити да је карикатуру донело ново модерно доба. За карикатуре су знали и стари Египћани. Постоји једна карикатура Рамсеса III која је рађена у тринаестом веку.

* Зна се да камила може дugo да издржи без воде. А када би камила могла да испуни водом све резервоаре које има у своме телу, могла би да се поји свега

како никада није слушао Лондон, није га је икада интересовала та емисија. Угледни гости похвалили су ту госни комшијину јаку вољу.

Међутим, после вече баш кад су послужили црну кафу, папагај гракну из свега гласа:

— Госни Мико нави Лондон!

И госни комшија од прексиноћа нема више папагаја...

ЧЕТВРТАК 17. ЈУНИ.

Замислио се наш

госни комшија нешто

јуче под оном

нашом лиснатом липом

у дворишту, а

нашао госни про-

фесор па га пита:

— Комшија што си се тако замислио?

— Размишљам шта да радим с новим!

— Па је си ли што смислио?

— То јесам, само сад размишљам како да дођем до новаца!

ПЕТАК 18. ЈУНИ.

Пита госни комшија је једну нашу пепуљасту сусетку:

— Дела, комшије, реците ми да ли можете по мом

погледу да познате

да ли ми се допада

дат или не?

— По вашем погледу не могу то да кажем, али знам да вам се допадам.

— Па по чому онда знате?

— По погледу ваше госпође!

СУБОТА 19. ЈУНИ.

Пре неки дан узе-

ла госни комшијица

опет нову служав-

ку. Кад се погоди-

ли, служавка јој

рекла:

— Госпођо, ја мислим да нећете и мати ништа против да једанпут недељно одем у биоскоп са својим вереником?

— Можете... А, ко је ваш вереник?

— Е, то не знам још... Први пут

сам у Београду!

два пута у години дана и то би јој било дosta.

* За производњу снаге од хиљаде киловата трошила је парна машина пре петдесет година око четири хиљаде килограма угља. Данас је потребно око пет стотина килограма.

* Сакагија је тешка болест од које оболовају кони. Кони се врло тешко лече од ове болести и обично број угину. Међутим, ову болест могу да побију и људи и онда умиру у најтежим мукама за 4-6 дана.

* Као најмана риба на свету сматра се та која назива се „ландарак пигмеја“, која је велика свега један сантиметар.

* Прва осигуравања која су вршена нису била ни осигуравања живота ни осигуравања кућа, него поморских бродова. Та осигуравања почела су да се врше релативно врло рано, већ око 1300 године.

* Млеко се тешко смрзава, али у Манчуриси влажају такве зиме да се и млеко смрзава. те га сељаци доносе на трг у смрзнутом стању у облику белих главица које се цепају и продају.

* Најдужи дан има место Ријекавик, које се налази на острву Исланду. У томе месту, као уосталом на целом Исланду, дан траје три и по месеци.

* Голуб писмоноша лети брзином од 30 метара у секунду, а орао брзином од 24 метра у секунду.

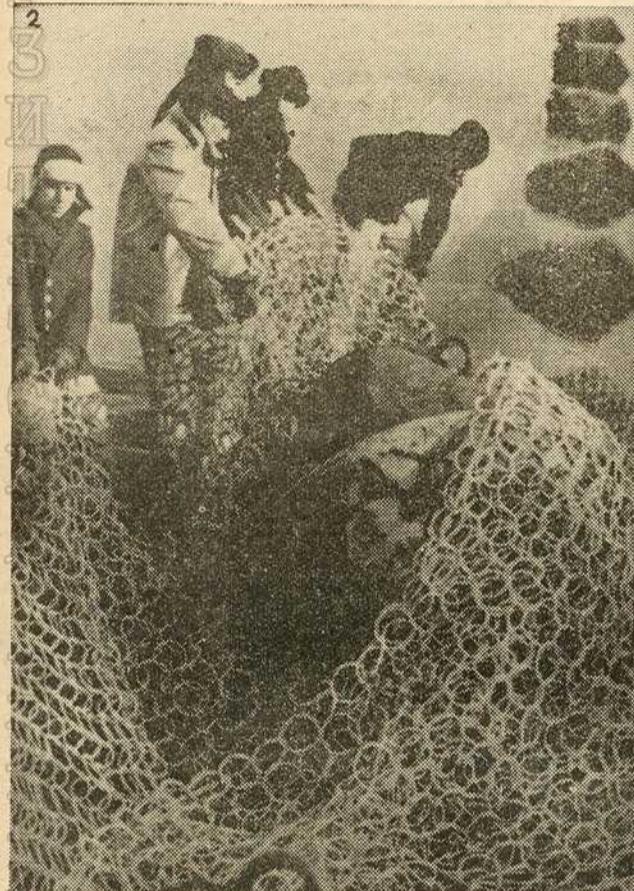
* Најнижа забележена температура код живог човека износила је 23 степени и то у једном случају оболења од колере. Највећа температура, међутим, која је забележена била је 43 степени код једног оболелог од тетануса.

* Филоксерса, која је потпуно упропастила наше старе винограде, појавила се код нас први пут 1880 године.

Главни уредник Мића Лимитријевић * За фотографије Александар Симић * Пратч Ђорђе Лобачев * Уредништво Повенкарео-ва ул. бр. 10 * Телефон 25-010 * Владислав Јовановић Српско издавачко предузеће А. Д. Јован Гавриловић * Администрација Лепчанска 31 Београд. Тел. 24-001-10. штампа Штампарија Београд - А. Д. Лечевић 31.

Тромесечна претплата 58.- дин.

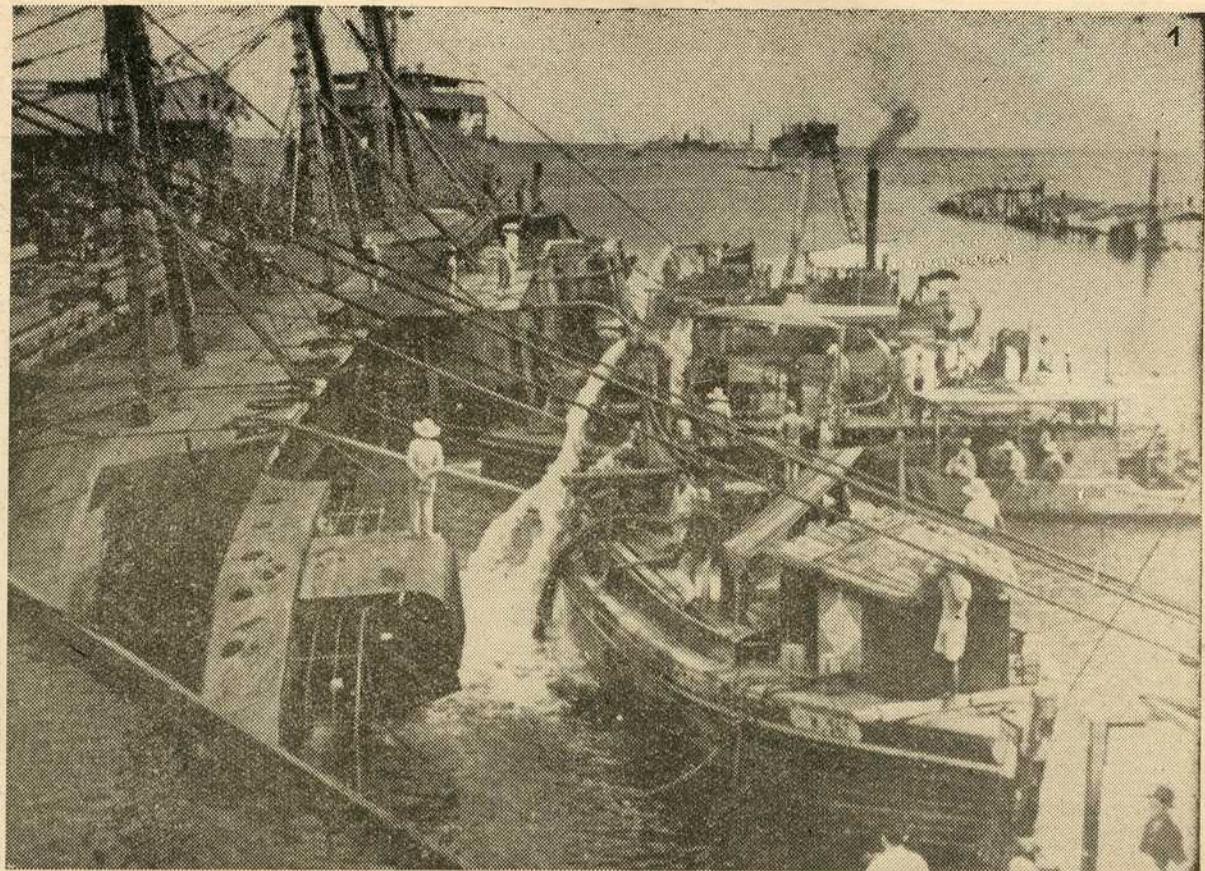
КРОЗ СВЕТ

5 — У Шпанији се могу често видети магарци у штанголонама. Али то није нека исклапдна шала него јакња према животињама. На тај начин шпански сељаци бране своју стоку од најезде мува за време летњих врућина које су у Шпанији неподношљиве.

6 — Талас антисемитизма ћојлавио је и Јужну Америку. На слици се види један демонстрант који улицама Буенос Аиреса носи таблу, којом се протестише против инвазије Јевреја који беже из Европе у Аргентину.

7 — Довитљив човек уме увек себи да помогне. Тако је овај посач направио од свог самара ћакчично седиште. (Снимци: Б. Ф. А.)

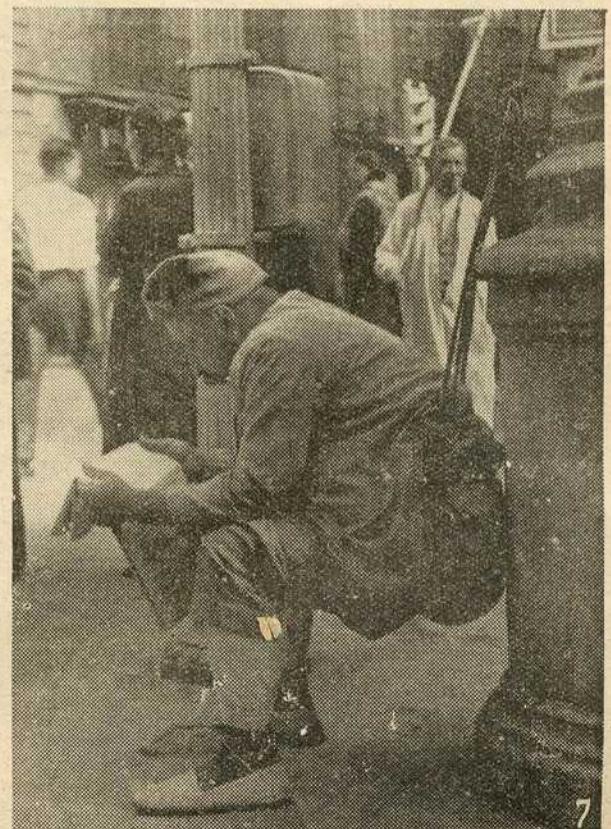
1 — Пошто су освојили огромна колонијална подручја која су некада припадала Енглеској, Америци и Холандији, Јапанци су одмах приступили делу обнове. Слика приказује дизајн из мора једног великог трговачког брода од 10.000 тона који је постavljen у пристаништу Батавије на Јави. Као што се види на слици, брод је изврнут на бок (лево на слици), а десно и у позадини види се још неколико постavljenih бродова.

2 — Овако изгледају мреже којима се не лови риба у мору него заљутале мине и подморнице. Мреже су од јаких челичних беочуга. У јлиткој води оне се наместе на јутугаче и затим их брод за вучу носи до места где се стичују у море.

3 — У Немачкој су, у последње време, почели да посвештавају највећу јакњу народној ношњи. Предузете су све мере да се старија народна ношња не само сијасе од заборава него и обнови. У ту сејску држе се и нарочити курсеви. На слици се виде две младе Дахкиње у народној ношњи, коју приказују ученицима једног таквог курса.

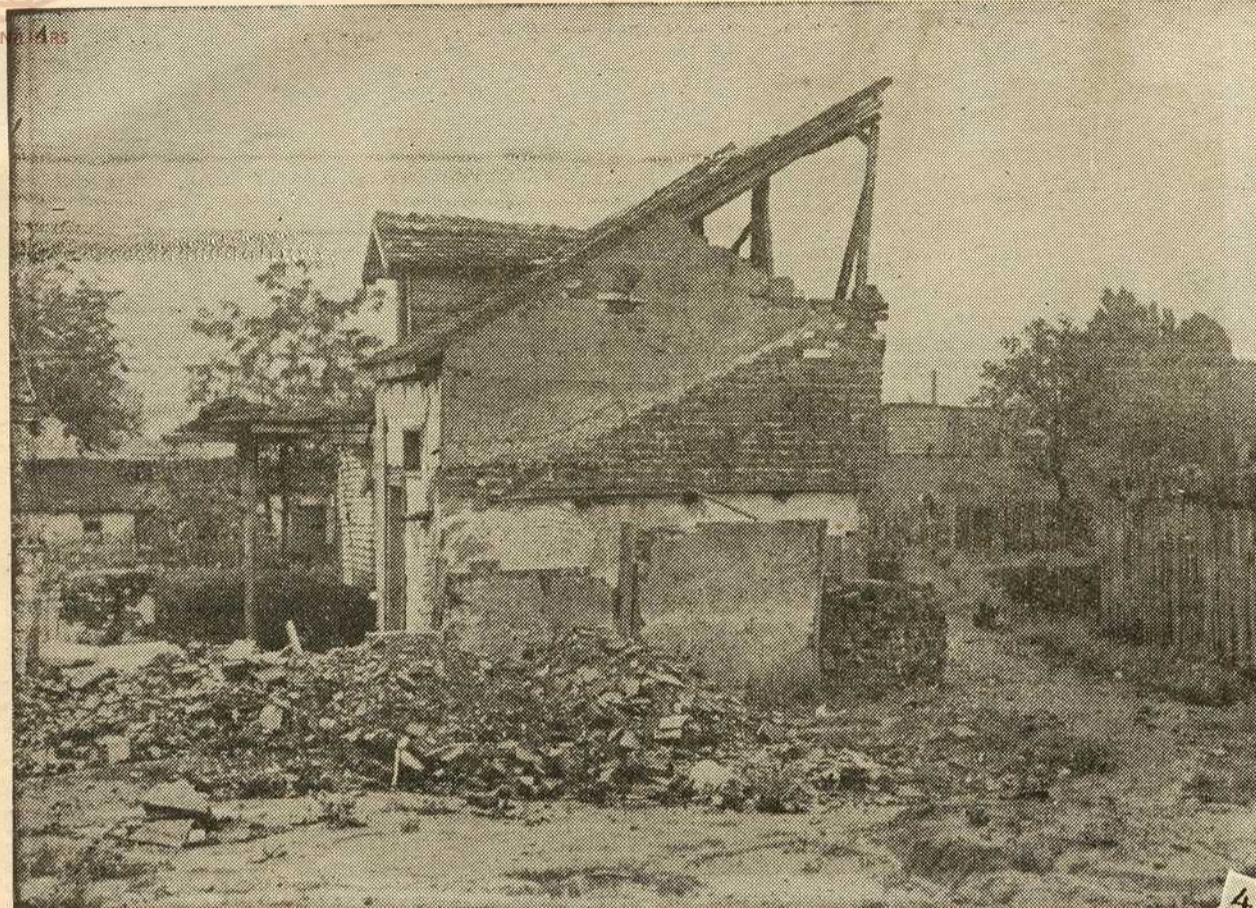
4 — Половином јуна павршава се сто година од рођења славног норвешког композитора Грига, који је умро 1907. године у Бергену, у 64 години живота. Григ је дао норвешкој и ујите скандинавској музичи нов правца, са јаком карактеристиком народних песама и фолклора ујите. Његов „Пер Гинг“ остаће за увек класично дело нордијске музике.

1

7

3

На рушевинама старог Смедерева...

Данас већ, иако је изградња новог Смедерева такорећи тек почела, јасно се виде контуре будућег, великог и лепог града. Изградња Ђурђевог Смедерева врши се са планом, у духу савремених урбанистичких начела и потреба. Стварају се нови блокови, пресецају нове улице, праве нови тргови, паркови, скверови итд. Води се брига о свему оном што је првенствено потребно данашњем најпредњем, великом граду, а ново Смедерево које настаје на рушевинама старог, биће град са око 50.000 становника.

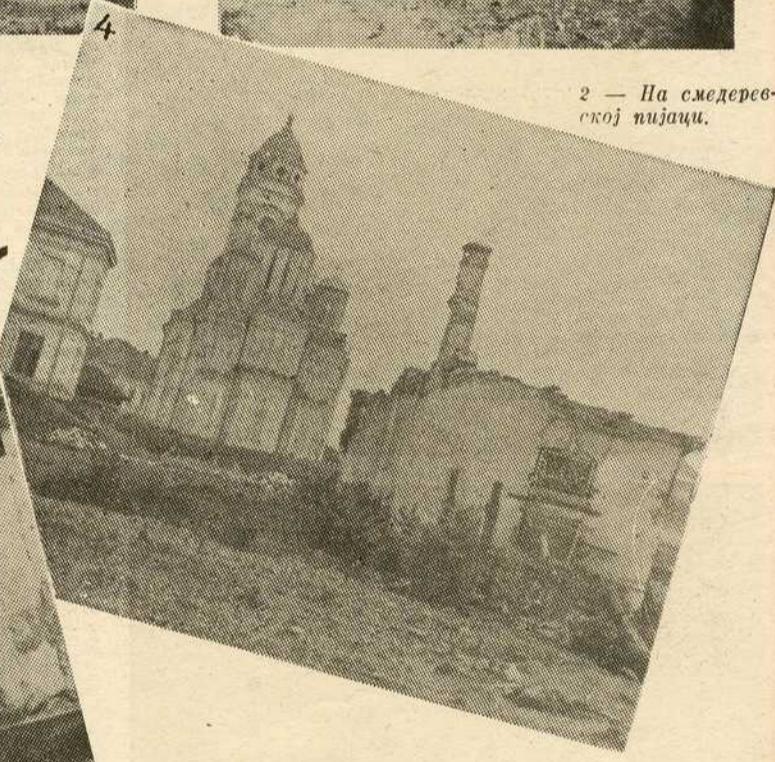
По оном што данас видимо, по оном што је већ довршено или што је у току, у пуном раду, усхићено можемо говорити о стваралачком полету, стварању и о знатним успесима. Пре катастрофе Смедерево је имало 2500 зграда. Од тога, експлозија је потпуно уништила 450 зграда, а тешко опутетила 900. Већина тих зграда морала је бити порушена и тек је тада настало замешан посао рашчишћавања и још за-

1 — Једна од преосталих старих, трошиних зграда.

3 — Једна од оних старија које ће скоро бити рушене.

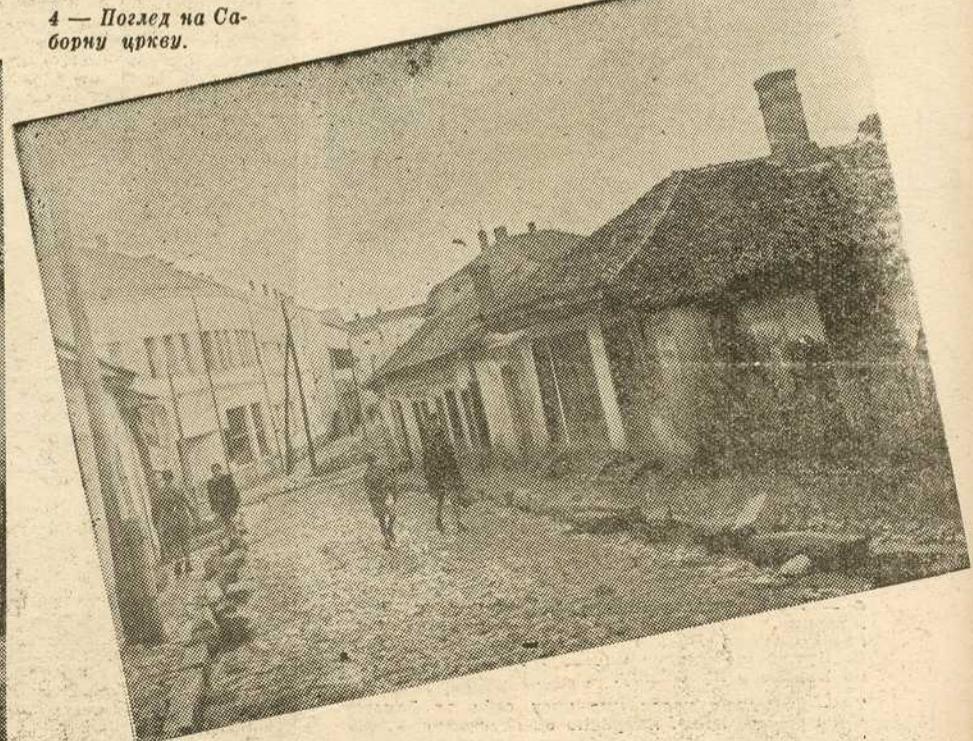

4 — Поглед на Саборну цркву.

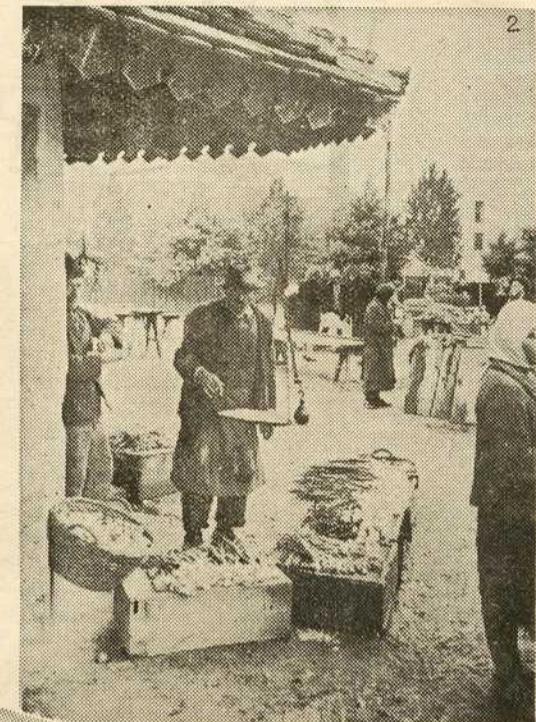

5 — Једна стара улица.

6 — Старо и ново Смедерево. Низ старијих зграда биће порушен.

машнији посао изградње. И рад је почeo. Свестрано, темељно, савесно и методично. Поред Изварног комесара за обнову Смедерева читав штаб архитектата и инжењера, на челу са професором универзитета Миливојем Радовановићем, творцем најца целокуп-

2 — На смедеревској пијаци.

не планске изградње, ради и гради. Постоје, углавном, три типа нових кућа: у модернизованом српском народном стилу, затим у стилу савремених зграда првих линија и најзад исти тај тип али са аркадама, односно покривеним тротоарима.

Потпуно су довршene 122 приватне зграде са становима и дућанима. Један део налази се у улици Краља Петра која је добила изванредно леп изглед читавим низом нових кућа. Довршени су и нови хотели, а у изградњи се налази пространа и светла Основна школа, канализација, као и мноштво приватних зграда. План предвиђа изградњу новог општинског дома, поште, болнице, купатила и других јавних зграда, као и пијаце, стадиона, парка. Саборна црква, која је такође страдала, већ оправљена, поносно се уздиже својим кубетима, а са торња звона радосно објављују да се живот наставља, да се неуморно ради и да су све мисли становника у средређене превороду. Из препгалаштва свих настало је нове Сmederevo, оно које ће, несумњиво, бити један од најнапреднијих градова Србије. Нови град, у живописном оквиру бујне природе, између чувених винограда на оближњим брежуљцима и зидина дрећног Ђурђевог града, поносно се беласа. Нове зграде су доказ животног полета Сmederevaca.

Б. Т.

7 — Улица краља Петра данас.

8 — Нова зграда у модернизованом српском стилу.

9 — Нови хотел у близини железничке станице у модернизованом српском стилу.

*...подиже се нов,
модеран град*

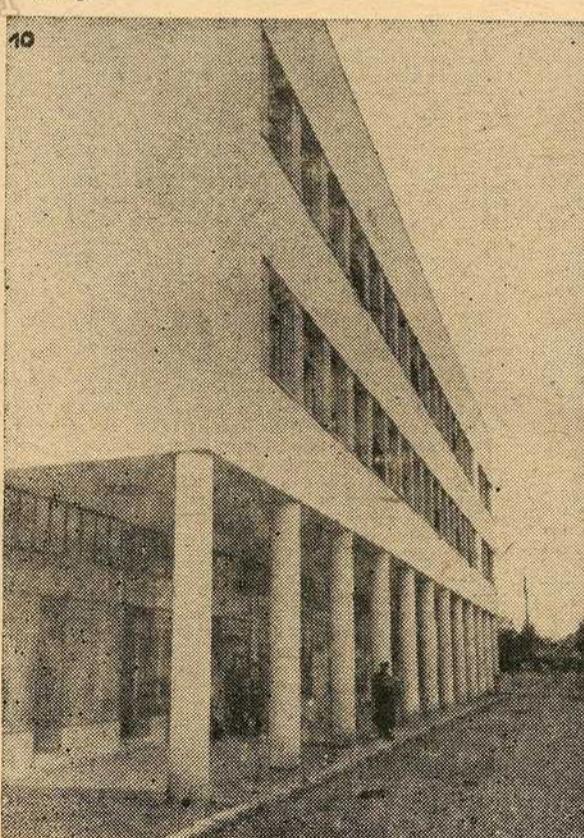

10 — Овде доминирају праве линије.

11 — Тераса хотела код железничке станице.

12 — Испод аркада нове зграде.

(Снимци: А. Симић)

Кроз Тибет и Индију

(2)

Сутрадан написали смо у једној отвореној, равној долини дванаест шатора, а предвече су дошли до нас три Тибетанца. Наш лама је једини међу нама разумeo тибетански и упутио с њима у разговор. И када се вратио сви услыхише и у страху саопштио ми је: један од оне тројице поглавица, рекао му је да имају обавештење о ловцима на јаково да се са севера приближава један велики европски караван. Тај исти поглавица изразио је своју сумњу да је један од нас бедац и зато је наредио да не смемо да се макнemo с места.

Према томе, ми смо били сада тибетански заробљеници и у узбуђењу чекали смо следеће јутро, да видимо каква нам се судбине спрема. По ватрама Тибетанаца у ивици видели смо да су чували наш шатор да не бисмо побегли.

У току дана долазили су Тибетанци у више група, како отмене поглавице тако и обичниnomади и сви су нам говорили исто: ако нам је живот мио да се не мачемо с места док не дође губернер пропинције. Притом су чинили све могуће да нас што више застраше. Читаве чете јахача јуриле су у затвореном строју као бесомучне на наш шатор тако да је изгледало да ће нас исећи на комаде. Ми смо пак, за сваки случај, држали пушке спремне у рукама. Машуци сабљама и копљима над главама, уз дивљачку вику дојурили би коњаници и у последњем тренутку скренули лево или десно од шатора. Тај ратнички маневар имали смо прилике да видимо неколико пута тога дана.

Неколико дана доцније владали су се Тибетанци мирољубивије и најзад смо успели да се већином њих ступимо у приступ, сусетске односе. Непрестано су нам чинили посете, доносили на поклон млека, бутера и масти и кад је била кипча увлачили се сасвим хладнокрвно у наш шатор, где је и за нас једва било места. „Далај-лама“ је наредио да вам не смемо ништа на жао да чинимо“, причали су нам. Сваког дана видели смо велики број гласника на коњима који су одлазили за Јасу и у место где се налазио губернер. Где су били наши коњи и седам граста стока, нисмо знали, али ја сам Тибетаница нагласио да су одговорни за њих, пошто су нас против своје воље задржали на путу.

Деветог августа наступила је пајајад промена у ситуацији. Подаље од нашег логора појавило се наједном читаво село од шатора и један Тибетанец-тумац у пратњи неколико коњаника појавио се пред нашим шатором и саопштио нам:

— Намесник Камба Бомбо је дошао и наређује вам да дођете на вечеру у његов шатор.

— Поздравите Камба Бомбу, одговорио сам ја, и рецих му да се прво учини посета, а онда се зове у госте.

— Морате да дођете, продужио је тумац, овца је печена и стоји спремна уред пред шатором као и зделе са пржењим брашном и чајем. Камба Бомбо вас чека.

— Нехемо направити корака из нашег логора. Ако Камба Бомбо хоће да нас види, нека дође овамо.

— Ако ме не послушате, нећу моћи да вас оправдам пред Камба Бомбом. Он је путовао много дана и иниција да би могао

с вама да разговара. Молим вас да дођете...

— Ако Камба Бомбо има шта да нам каже, рекао сам на крају завршујући разговор, добро нам дошао. Ми ништа од њега не тражимо, јер путујемо у Јасу као мирољубиве хадије.

Два часа доцније појавише се Тибетанци на коњима јашуни у два дугачка, прва реда. У средини је јахао губернер на великој, белој мазги. Пратио су му чиновници, официри и свештеници у црвеним и плавим мантијама, наоружани пушкама, сабљама и копљима. На глави су имали турбанде или шешире живих боја. Седла су им била окована спребром. Цела кављакада давала је утицај као да полази у рат против неког непријатељског племена.

Кад су стигли до нас, прострли су на земљу тепихе и јастуке и Камба Бомбо је достојањствено сео. Ја сам изишао пред њега и замолио га да уђе у наш скром-

ијелом својим караваном учинио сам још један покушај. Недељама сам се пробијао новим путевима према Југу. У почетку је ишло све добро. Али, једног лепог дана појавише се у даљини јахачи наоружани дугачким, првим пушкама. Они се брзо изгубише, али ускоро се појавише са свих страна тибетански ратници. Они се нису усудили да нам се приближе, него су, подељени у групе, из даљине мотрили на нас. И најзад, кад смо се зауставили на обали једног великог слатководног језера, нашли смо се у шкрипцију, опкољени са свих страна. Одред од пет стотина тибетанских коњаника под командом два државна намесника и неколико племенских поглавица држао нас је у шаху. Сваки отпор био је узалудан. Тужна јерца морао сам дати обећање да ћу напустити земљу путем који су нам одредили. Вратио сам се у Ладак, до кога је вављало путовати три месеца.

Колико је живописан био поглед у ло-

прних тачака која се кретала у правцу брда на северној обали. У чампу смо били само ја и Кучук. Каравац нам се брзо изгубио из вида. Наједном са запада поче да дува ветар који се убрзо претворио у праву буру. Хтели смо да окренемо чамац, али нисмо смели ни могли. На обали није више било ни живе дуне која би нам помогла. Остало нам је само да идемо напред, против ветра и таласа. Таласи су се разбијали о слабијим прамацама и вода је као кинча падала у чамац. Били смо мокри до коже, кад смо најзад стигли до обале острва где смо написли заштиту од ветра. Ту смо чамац добро везали и изиштили на обалу да се загрејмо и осушимо.

Затим смо се упутили у шетњу малим острвом, на коме смо били као заробљеници. На западној обали беснели су таласи. Догледом могао на супротној страни да разазбери неколико првих помадских шатора. На самом острву није било знака било каквог живота. Само зими, изглед, прелазили су преко леда на острво питоми Јакови. Њихово ђубре било је сада одлично гориво.

Неколико часова узазуд смо чекали да се бура стиска.

— Шта мислиши, Кучук, да ли је ветар штогод попусто?

— Не, господару, бура је све јача и јача.

— Колико имамо хране?

— Једна за три дана.

— А шта ће бити ако бура потраје шест дана?

— У том случају слабо ћемо се провести.

— А ако нам бура отргне чамац од обале? Ти си га чврсто везао, Кучук?

— Добро сам га везао и бура га неће одисти.

— А шта бисмо радили да се то инак деси?

— Богами ве знам. Наши ће мирно чекати на нас као и ми на њих овде. Затим ће се вратити на место одакле смо попли са воде шта је са нама. Но колико би дана за то требало само ће Бог знати! Номади нам не могу да помогну, чак и кад нас виде да смо овде. Они немају чамац. Морали бисмо покушати да ловимо рибу. Калапа имамо, а удице бисмо лако направили. На северној обали наложили бисмо велику ватру да се види да смо овде.

Као што се види, наши изгледи нису били ружичasti.

Дан је протекao бескрајно једнолично. Извукли смо чамац на обалу, наместили га против ветра и легли да се одморимо. Моје ћебе наместили смо на весла као шаторско крило. Кучук је брзо заспао, а ја сам, лежећи, слушао занадаје буре која је беснела између стена.

Око три часа наложили смо ватру, приставили чај и посматрали неврсме које је бесило. Сваки пут кад се Кучук вратио са западне обале, донео би известај да је бура узела још већи маха. Сунце се клонило западу и дугачке сенке паде су преко острва. Само далеко на истоку видели су се још брегови у пурпурној светlosti. Но, ускоро се и та светlost угасила. Наступила је хладна, мрачна ноћ.

Полумесец на небу био нам је једини „светлица“ која је осветљавала нашу неobičnu tamnicu. Обала је била пуста и празна.

Узвил смо се добро у небал ц склонили се, заштитени чамцем. Ведр небо нам је било кров. Изнад нас су беснели духови ветра свом жестином. Бура је фијукала и завијала, а стene јечале. Небо је било пуно светлуцих звезда. О западу обалу разбили су се таласи дивљом жестином уз муклу грмљавину, а на источној су са шумом налетали на пењак и камење. Од коњокрадица или вазбојника били смо заштитени, чак и кад би се појавили на супротној обали. Могли смо бар једном да се добро испавлим.

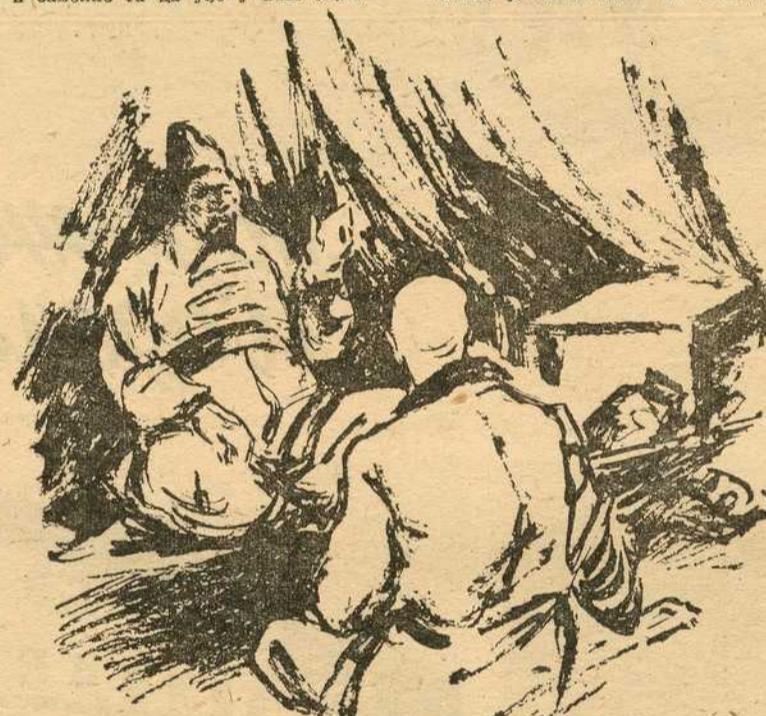
Био је још мрак, кад смо устали да претежно напише уморне удове. Наложили смо ватру да се загрејемо. Полагано почело је небо на истоку да се осветљава. Планински венци били су прије као мастило. Најзад се појавила и ватrena кула сунчева. Опет појосмо на западну обалу. Бура још није попустила. Не оставио је даске друго него: Стрпљење и стражљење! Наше острво нас није пунтало из скове власти.

Скували смо чај и доручковали. Кучук је пошао да тражи огрев, а ја сам саставио малу острву. Тако смо, као Робинзон, на путом острву прозели и тај дан. Био је баш петак. Да бих утукао време, предвече сам отишао на северни брег да посматрам зализак сунца.

У правцу запада открыто сам једно мало острво. Кад бисмо бар тамо могли да се пребацимо.

— Изгледа, господару, да ветар попушти, рече Кучук пошто се вратио из једнога од својих извидничких шетњи.

(Наставиће се)

ни шатор. Ту је добио почасно место, на којем је кукуруза. Губернер је могао бити четрдесет година, на изглед је био доброћудан али првејан, а био је нешто блед и изнурен. Одложио је свој широки, црвени мантил и црвену баштику и остао у дневним хаљинама од жуте кинеске свиле. Чизме су му биле од зеленог сомота.

Тада је почeo разговор. И те какав разговор! И он и ја смо уложили сву своју речитост да надмудримо један другог. Али, све се свршило на томе, да ће нам, без обзира ко смо и што смо, отсећи свима главе, ако направимо ма и један корак даље, према Јаси. Ми смо се додуше још и сутрадан борили против тог решења, али ништа није помогало. На крају крајева морали смо да се покоримо.

— Зар сте се бојали нечега, питао сам Камба Бомбу, па сте са толиком пратњом дошли у мој логор?

— Не, одговорио је он мирно, али знам да сте ви отмене човек и из Јасе сам доће као и зделе са пржењим брашном и чајем. Камба Бомбо вас чека.

— Нехемо направити корака из нашег логора. Ако Камба Бомбо хоће да нас види, нека дође овамо.

— Ако ме не послушате, нећу моћи да вас оправдам пред Камба Бомбом. Он је

путовао много дана и иниција да би могао

Болови лине старци!

Добро је да познајемо ПИРАМИДОН и да се у ово средство можемо поузdatи!

Ryramidon
таблетe

Против болова

Оглас рег. С. Бр. 19.999 од 6-X-1942

Добија се у свакој апотеци

Велико днашњети Тома

ПИШЕ: МИЛОШ В. ЧАРАПИЋ

Груштво је расправљало о срећи... Г. Тића је доказивао, да је појам среће релативна ствар: „Срећан је онја, који је задовољан са оним што има!“ И да би поткрепио своје мишљење, г. Тића узе ово као пример:

— Ето, па Копаонику је пронађен ту скоро, један стогодишњак здрав и чио, са свим зубима у глави! Био је сиромах — чувао туђе козе; знао само за планину и неколико околних села; у торбици носио комад проје и мало сира; пил воду с планинских извора; свирао у фрулу; одмарao се на мекој напрати, и могао кад год ће то до по-муже најбољу козу! Он није знао ни за бриге ни за великоварошке интриге... Био је, зацело, срећнији и мирнији било од оног банкара, који не може да снава мислећи: да ли ће папира које је купио на берзи, пасти или скочити, или од оних богаташа, који имају све га, а, овамо, не могу да живе без дите!“

— Јест! — прихвати г. Диша, — у неку руку имате право! Али, сада ја вама да нешто испричам, па ћете се уверити, да је тачна она народна изРЕКА: роди ме мајко срећног, па ме баца на џубре!“

— Већ има три'естак година како сам упознао мог компанју Тому. Тада је био некакав приватни чиновничић. Једнога јутра, излазим ја из капије, кад и г. Тома баш изашао пред кућу, на као нешто замишљен, а око руке му први флор! Питам га ја: „Кога жалите г. Тому?“ А он уздахну и одврати: „Умрла ми стрина Цаја. — Шта неће... била је стара а друго је и боловала. Одморила се сирота!“

После неколико дана мој ти Тома даде оставку на службу. Онако изненада. Не због жалости, да кажете, не го онако; досадило му да служи, а стрина Цајино имање било позамашно, а он једини наследник, те је морао ватља да надгледа оне дућане и стајове и да наплаћује кирију...

„Додуше, стрина Цаја није Тому марила и мислила је и говорила, да остави имање неким хуманим цељима; само није журила са тестаментом, и тако умре без њега! И тако ти мој компанја Тома, преконоп постаде „Газда Тома“. Не потраја дуго како је г. Тома склонио са себе знаке жалости, кад шта има да видим: опет он у принци!

— Извин'те г. Томо, кога сад жалите?

— Па овај, „деда Мiku“. Стар је био, али нас је изненадио! Није ни боловао; умро за вечером! Слатка смрт!...

— А је л' оставио штогод г. Тому?

— Па, овај, јесте, тамо неку уцерницу и парченце плаца.

— А готовине? Питам га ја, знајући да се говорило: да је деда Мика имао чак и дукате — „мамудије“ негде у неком кемеру.

— То је овај, за споменик, подушје и за друге трошкове, узврдао се г. То-

компанија Тома за ово време од кад га познајем има: десетак обичних, неколико средњих и три дубоке жалости!

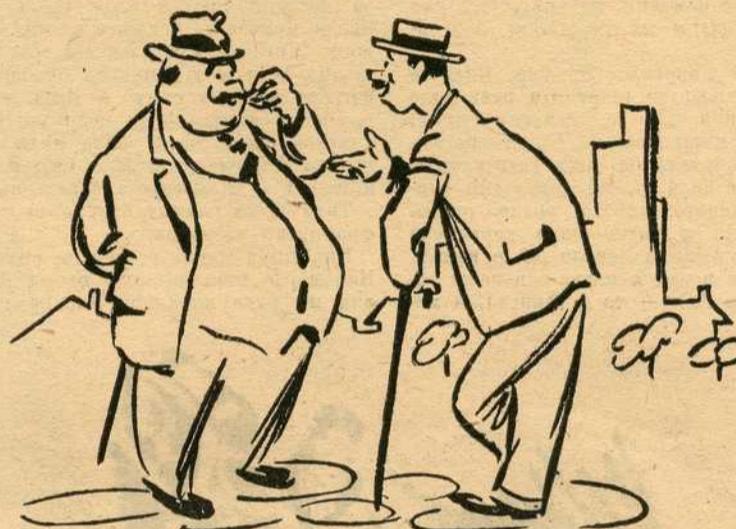
— А да ли је после ове прве оставке кад му је умрла „стрина Цаја“, радио нешто? — Има ли какво звање? упаде г. Столе.

— Радио? Звање?! Шта звање?! Рођаци умирали а он их наслеђивао! Звање: наследник! — дададе г. Диша.

Али се умеша и г. Божа и узе у одбрану г. Тому, јер је и он, од како за себе, мало радио а много на слеђивао.

— Па шта ће човек, није он крив што има богату фамилију, мора неко да је наслеђи; а он наслеђује по закону као најближи сродник...

— Баш у томе и јесте ствар г. Божо, — жучно настави г. Диша. Почев од покојне „стрине Цаје“ и „деде Мике“, Тома је најмање требало да буде наследник. „Стрлина Цаја“ га није марила; а „деда Мика“ му уопште није

ма, а не помиње виноград који сам вреди као две палате.

„И тако је почела каријера маг. компанје Томе. Не прође година, таман да се одмори од једне жалости, а снаже га друга, па трећа и сваки час он опет у принци! Чак је одредио и степен жалости, као оно приправност у војсци: простира, строга и под оружјем. Тако и г. Тома увео жалост: обичну, средњу и дубоку! А то је увек завишило не само од сродничких веза са покојником, него и од величине наследства. Код обичне жалости носио је само први флор око руке; код средње још и прву траку на левом реверу од капута и првим обложену пантњику на шеширу, а код дубоке, додао би свему овоме још и прву кошуљу, а пустио би чак и браду! И сад замислите ви кад вам кажем, да је мој

деда, већ је некада поснио Томиног оца. А било је ту много заслужнијих од Тому, који су цео живот провели жртвујући се за покојника. Али, шта ћеш, кад тај Тома има тако неку луду срећу! И увек тако. Чак ако се и паве још неко од сродника као наследник, свуда ти је Тома носилац листе: он наслеђује, кућу, плац, готовину, а остали: сат, табакеру, муштиклу или покојникове оделове!...

„На још нешто г. Божо: по природним законима млађи треба да надживе старије, па логично и да их наследе. А г. Тома наслеђује све од реда. Недавно је наследио велико имање чак и свог синовица, који је ето оставио овај свет пре њега и без ближих сродника.

„И знате пустио се г. Тома у дубоку жалост па уздишне: „Јест' штета! Дете било добро и имало и да живи и да уживи. Али, није му се дало! Судбина!... А пошто је свршио све послове око наследства, ни годишњи помен му није чипно, како приличи, већ се изговори: „Ратне прилике, људи ни славу не славе! Даћа ће се одржати „у најужем породичном кругу“. — А знате шта то значи? — Г. Тома се сам добро наклона од свега онога што је покојник волео и сматра да је тиме угодно и својој и покојникој души!“

— Е па сад размислите ви г. Божо: да ли је то право, или назовите то како хоћете, да један овакв трут, који се само очешао о некакву „стрину Цају“ или „деда Мiku“, наслеђује милионска имања и ништа не ради?!

Г. Божа је збуњен кутао, док је г. Диша једва задржавајући смех наставио:

— Кад сам недавно срео г. Тому, питам га ја: Ама г. Томо, имате ли кога од фамилије негде у Бразилији? А Тома наслућује моје мисли, подиже, као пастрошице огромне црне обрве, мало се као замисли, затим му се развукше меснати образи у шеретски осмех, поглади велики дебео брк, па одговори:

— А што, овај, питате гос' Дишо?

— Па тако г. Томо, знате, рат је, гине се и умире, може да испадне нека фармица или фабричица или нешто слично! А г. Тома умиљато учкињио као мачак крај топле пећи, па каже:

— Може, може и то да буде г. Дишо!

И верујте ми људи, и то чудо може да му се деси...

Савети
НАШЕГ ЛЕКАРА
Шта јесте,
а шта није маларија

Маларија је најраспрострањенија оболење на земљиној кугли. Већ је Хипократ запазио да од ње оболевају особе које живе у мочварним пределима. Али он је мислио да болест настаје услед „нездравог исправавања баруштина“. Данас се зна да маларију изазива убод зараженог комарца који живи по мочварима и баруштина. Без комарца нема маларије...

Маларичан напад почиње обично је-
зом и дрхтавицом. После извесног времена температура се попише до 39, 40 па и до 41°. Болесник у то време осећа клонулост, главоболју, болове у крстима и листовима а може и да повраћа. Висока температура траје неколико часова па затим ујаја зиођење, пада на нормалу. После завршеног напада болесник се обично добро осећа. Маларичан напад може да се понови сваки други или трећи дан, али, ако постоји мешовита инфекција, може да наступи и сваког дана.

У сваком случају у коме се сумња на маларију треба болеснику да тражи преглед крви (узима се кап крви из прстя!). Ако се у њој нађе проузроковац маларије, онда је сигурно да болесник од ње болује и тада треба одмах почети са лечењем. Ако се пак у крви не нађе проузроковац, то није доказ да болесник нема маларију, већ само да том приликом она није утврђена. Стога преглед крви треба неколико пута поновити, узимајући размак за време и између напада, све док се проузроковац не пропадне или док се маларија сасвим не искључи.

Међутим многи болесници, а по који пут и лекари, баш због тога што у пролеће у нашим крајевима има заиста дosta случајева маларије, сматрају свако оболење слично маларији као маларију. Којико је то погрешно и колико на тај начин се може нашкодити болеснику, није тешко разумети. Наиме треба знати да нека оболења као туберкулоза, нарочито плућа, тровање крви, грип па и трбушни тифус могу имати почетак сличан маларичном нападу. У таквом случају било би сасвим неумесно заваравати се да је упитању маларија и болест као такву лечити, док болесник болује од сасвим друге болести. Да се то не би додило у сваком случају који је сумњив на маларију, треба тражити и утврдити проузроковача у крви. Ако се покаже да болесник не болује од маларије, треба трагати и доказати од чега болује. Ако је упитању туберкулоза плућа, лекар ће прегледом болесникових плућа и нарочито рентгеном мочи да открије право оболење. У случају трбушног тифуса преглед крви потврдиће болест.

Болесници и њихова околина често се заваравају тврдећи да је упитању само „грозничаво“ или „маларично“ стање. Међутим такво стање не постоји. Или неки болесник има гроздницу тј. повишену температуру и онда се мора томе утврдити узрок, или болује од маларије и онда је треба лечити као што се маларија лечи. Најгоре је пропуштати драгоцену време, јер треба знати да се свака болест у почетку најлакше и најбоље лечи.

Маларија није тако тешка болест ако се на време и интензивно лечи. Ништа не вреди, у случају утврђене маларије, да болесник узме само неколико кипина или неког другог препарата, јер тада ће болест бити у најбољем случају само залечена а не и излечена. Да би она била сасвим излечена и да се не би повратила, лечење треба да буде дужетрајније и масивније. Само правилним лечењем и у току дужег времена — онако, како то лекар пропише — може се маларија сигурно излечити.

Др. С.

Предео код села Звечке у околини Обреновца

Снимак: А. Симић

Августински дуг

РОМАН ОД Ц.О. ВИНДЕКЕРА

(6)

Напољу је већ била ноћ кад су напустили локал. Помрчину су осветљавале само светлосне рекламе. Норберт викну први такси.

— Хоћемо ли у бар?

Валерија одмахну главом.

— Шта треба то да значи, Валерија?

— Рекла сам ти да сам заузета. Не могу само тако да напустим сјајну прилику за апгажмап. Ја сам, па крају крајева, ипак уметница, имам амбицију...

— И баш си изабрала тог Холанђана да ти помогнеш?

— Па помогни ми ти.

Норберт је ћутао. Такси је јурио берлинским улицама. Светлосна реклама обасјавала им је лица треперавим сјајем.

Валерија је ћутећи гледала кроз прозор.

— Валерија, рече он нежно.

Она не одговори.

— Валерија, рече он поново с болом у гласу. Заклињем те, немој да ме напушташ. Ти знаш колико те волим...

Покушао је да је ухвати за руку, да је привуче себи, али се она измаче.

— Ти си данас немогућ, Норберте, и с тобом се не може разговарати. Идемо радије кући.

У њеном се гласу осећало негодовање.

Путем су ћутали. Ипак кад су се растајали, Валерија му се заводнички осмехну и пружи му руку за пољубац.

— Дакле, довиђења идуће недеље, Норберте...

Он само ћутећи климну главом.

*

У граду доктору Кристијану Јохансену паде на памет да би тако рана посета — било је тек прошло подне — могла да буде његовој снаји непријатна. Зато је свратио у један мали ресторан. Ручао је скромно и без апетита. Осећао је известан немир тако да није могао да прочита ни новине које му је келнер донео уз црну каву. Непрестано је гледао у часовник. Иако је одлучио да не изиђе пре три часа, изишао је још одмах после два.

Пут до Нинштетена пропао је највећом бразином. Плашећи се да га не напусти храброст, Кристијан је нестриљиво притиснуо на звонце сјајног улаза отмене виле. Ту вилу је Норберт био стекао за време инфлације. Отворио му је вратар који се дубоко поклонио. Ауто је појурио широком алејом која је била насута шљунком. Попшто је лакеј који му је отворио врат вола наредио да хладњак мотора покрије ћебетом; Кристијан се журним кораком упутио у луксузни хол виле. Ту је са једва прикривеним узбуђењем чекао да га собар пријави. Лакнуло му је тек кад се собар вратио и замолио га да уђе.

Илза Јохансен стајала је у среду свог малог, светлог салона, кад је Кристијан ушао. Ни она, очигледно, није мгла да прикрије своје узбуђење.

— Ти? Ви?... питала је тихо.

Кристијан Јохансен застao је код врата. Блед и узбуђен.

— Да, ја...

Илза Јохансен прибрала се пре не-го њен гост. Покушала је чак и да се осмехне.

— Изволите, господине докторе...

Попшто су сели, узела је опет реч Илза.

— Одавно се нисмо видели, господине докторе, рече. Шта вас је после тако дугог времена довело к мени?

Доктор Јохансен подиже главу. Лице му је сада било мирно.

— Илза, дошао сам пословно.

— Да.

У њеном гласу осећало се лако разочарење. Гледала га је озбиљно и мирно.

Кристијан Јохансен продужи:

— Морам да ти кажем, Илза, не-пријатну ствар, да ће фирма браће Јохансен убрзо престати да постоји, сем ако у најкраће време не добе до коренитих измена. Норберт мора да се промени. Нећу бити индискретан да ти кажем да лични поступци Норбертови нису ни најмање у складу са интересима фирме. Зато сам, каза, дошао да те замолим, да употребиши свајујутица и да уразумиш Норберта...

Док је Кристијан говорио, Илза је слушала погнуте главе. Ни речи није проговорила. Да је, међутим, дигла главу и погледала, на Кристијановом лицу прочитала би тиху резигнацију. Илза је била ливна, прави тип нордијске лепоте: висока, витка, плава. Мала уста и ситно лице уоквирено плавим увојцима давало јој је нежан, девојачки израз, а плаве очи нечег сањајачког. Али — то је Кристијан мо-

ћепи тешком духовном борбом. Илза се борила против своје љубави, а Кристијан против помисли да га је Илза издала, изневерила.

И дајас, кад су се после толико дугог времена опет срели, када је пропиши опет оживела у својој животи, морали су да признају да није све прошло без трага. Кристијан је сада поуздано знао да Илза није могла да поступи против воље свога оца. Она је морала да испашта његову крипину. Жртвовала се да спасе част свога оца, који је у коцки са Норбертом, изгубио огромну суму. А Илза је сада била свесна да је цепа којом је платила своју жртву била ипак превелика. Упропастила је и свој живот и живот — Кристијана Јохансена.

Тихо је на камину откуцао стари француски часовник.

Кристијан нагло устаде са столице. Као да је хтео да побије према Илзи, али му руке клонуше. Илзина раме-

Кристијан седе и мирно погледа у мирно лице свога брата.

— Тражио сам те још у суботу да бих говорио с тобом, али ти си већ био отпуштовао за Берлин. Хтео сам да те потражим телефонски, но, нажалост, не знам твоје берлинске адресе...

— Није ни потребно, рече Норберт. Нећу да ми се ремети одмор.

— Молим, молим, одврати Кристијан, али ствар је била хитна и важна. Добили смо радиотелеграм из Сао Паола. Капетан јавља да фирмам Санчез и Ко неће да прими твоју робу, јер се покварила.

— Дођавола, узвину Норберт, па шта је учинио с робом?

— Ништа. Бан је и питао шта да ради. Јавио сам му да је баџи у море.

— Којешта, најљути се Норберт. Ако Санчез није хтео да преузме робу, написа би се која друга будала. То је требало да капетан изведе.

— Мислиш?

— Дабоме. Зашто не бисмо могли да продамо робу другом?

— Зато што је покварена. Треба да тувамо углед наше фирмe.

— Какав углед! Дајас је конкуренција таква да се не може водити рачуна о некаквом угледу.

— Није у питанju само углед него и опстанак, рече Кристијан. Ти и не знаш да је утврђа штампа већ доне-ла о томе извештај под насловом „Не-згода једног бродарства“. А знаш и сам шта се о нашој фирмам говори по-сле нашег истунања из савеза бро-дара...

Норберт је зачувено гледа свога брата. Овај продужи.

— Но, ни то није све што сам хтео дајас с тобом да говорим. Треба да знаш, Норберте, да наша фирмам исче-моћи да издржи још један такав губитак као што је овај са Санчезом...

— Какав губитак? Па роба је била добро осигурана. Изгубићемо само путне трошкове.

Кристијан одмахну главом.

— Вараш се. Нису изгубљени само путни трошкови, него ће наш брод морати да лежи без посла четрнаест дана у Сао Паоло. Па и онда је питање да ли ће најни товар за повраћат. А осигуравајуће друштво платиће штету само у случају ако се доказа-је да се роба на путу покварила.

— А ко може да докаже да се роба није покварила путем?

— Ти знаш исто тако добро као и ја да је роба почела да се квари већ у магацинima. То ће да потврди свака хемиска лабораторија. А сем тога ја нећу да примим отпиту, ако морам да дам лажну изјаву.

Норберт погледа подругљиво свог брата.

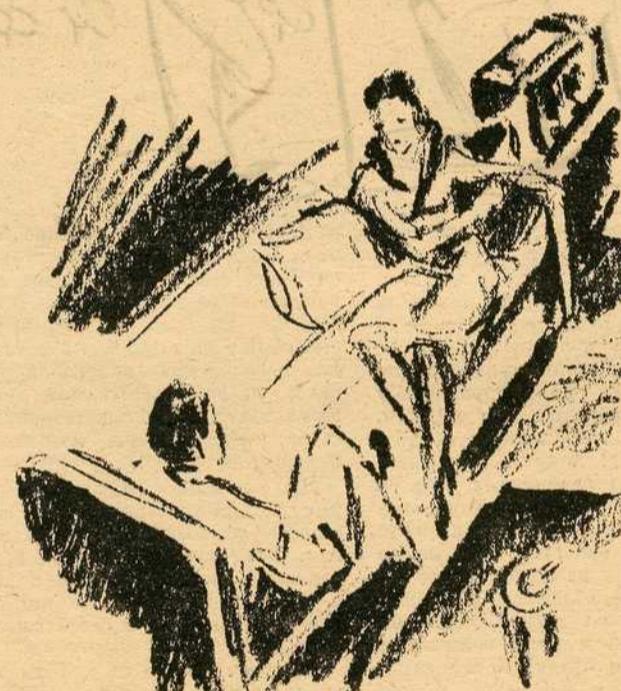
— Ти си врло великорушан у својим схватањима, драги мој. Па чак и онда кад би било речи о томе да из-губимо велике суме.

— А ти имаш чудновате појмове о опоне шта се може, а шта не, шта се сме а шта не сме. Зато морамо, једном за свада да пречистимо питање, како ћemo даље да водимо предузеће, док не буде сасвим доцкан.

— Доцкан? Како то мислиш, Кристијане?

Кристијан није могао да схвati свога брата. Погледао га је озбиљно и замисио. Норберт је био бошвиран првог реда. За њега је био важан само снојашни ејај. Зато је његова канцеларија личила више на репре-зентативну салу за пријем него на радију бројсторију. Два тешка старо-фризиска ормана са књигама у злато-резу и на столе свеће неколико аката. Необична керамика и дебели нилими украсавали су собу. Па ипак је све-му томе недостајала приснот и то-слина.

(Наставиће се)

на подрхтавала су од пригушеног је-цања.

Кристијан се први прибрао. Поми-ловала је нежно по коси и рекао при-гушено:

Илза, ти знаш да сам обећао брату да те више нећу видети. Али, морао сам. Норберт је паметан човек и ако га посаветујеш мораће најзад да увиди да није паметно да једно пре-дузеше од кога сви живимо жртвује ради својих задовољстава. Можда било добро да му не кажеш да сам те ја за то замолио, али верујем да је твој утицај још такав да ћеш га уразумити...

Илза устаде. По лицу су блистали још трагови суза.

— Ја, Норберте, немам више ни-каквог утицаја на твог брата.

— Опда је све узалудно. Значи, мо-гу да идем.

Илза му пружи руку. Кристијан је прихвата и нежно је пољуби. Био је савршено миран и прибран. Иако његова посета није имала успеха, у срцу је осетио неку тиху наду коју наје мого да објасни.

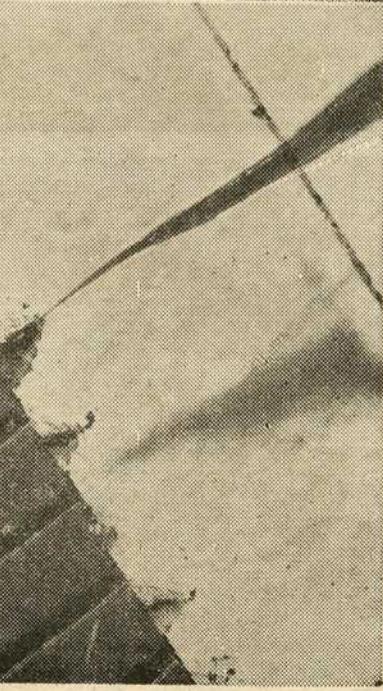
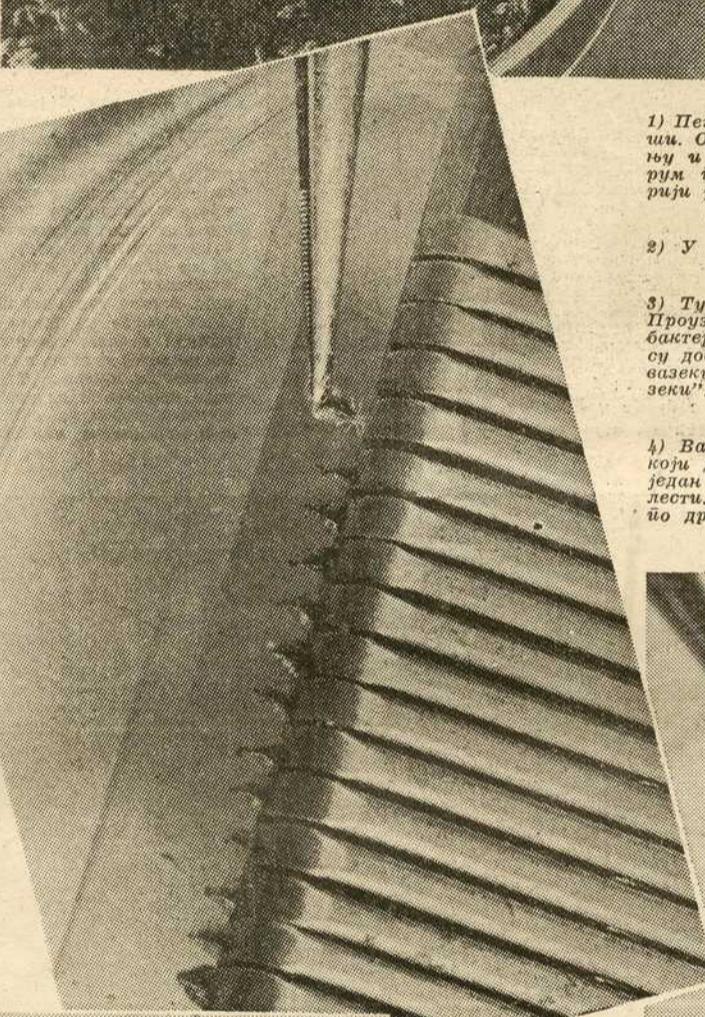
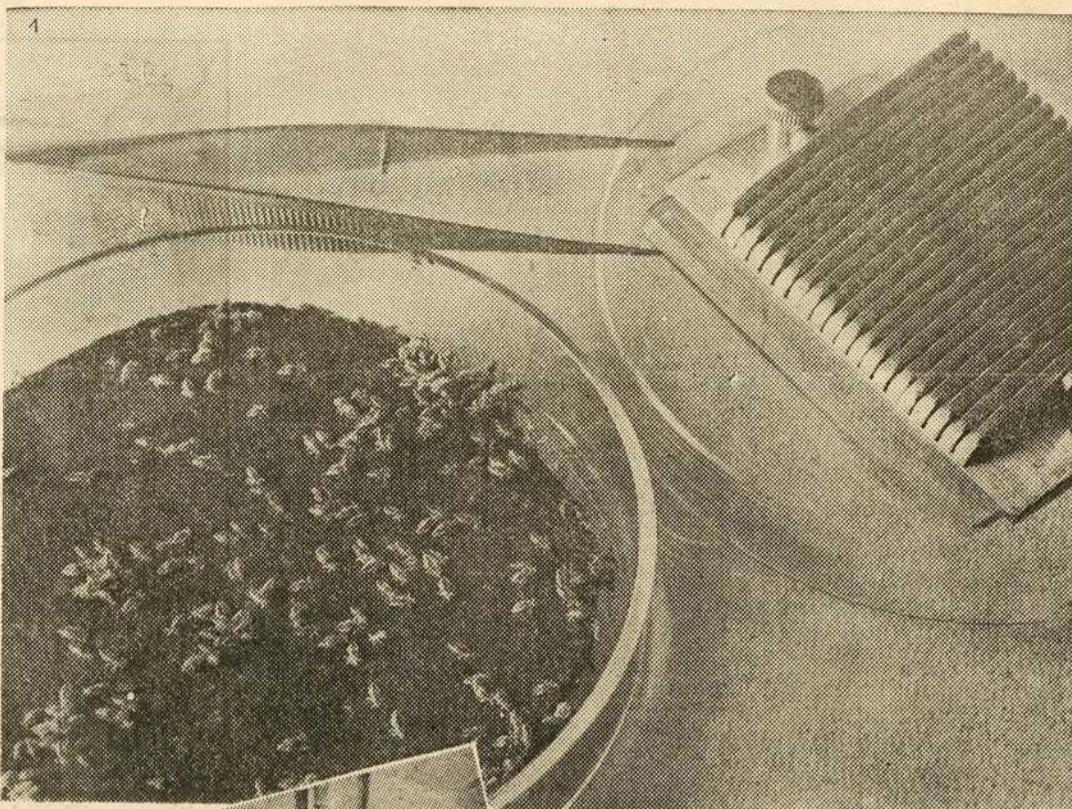
Напољу је падала ситна спржна ки-ша иако је већ било пролеће.

*

Кад је у понедељник мала секретарица Норберту пријавила да брат жели да говори с њим, овај је баш пре-листавао берзапске извештаје. Мрзовољно је одбацио новине устрани.

Браћа су се поздравила, кратко и хладно.

— Изволи, седи, рече Норберт. Ка-кве ми новости доносиш?

5) Седам дана доцније врши се друга операција са вашима. Заражене ваши су за то време најујиле у себи доволно отворних субстанци од којих се прави серут против пегавог тифуса. Та друга операција састоји се у томе да се ваши изведе чрева.

6) Оштром ножем расијори „хирург“ ваши.

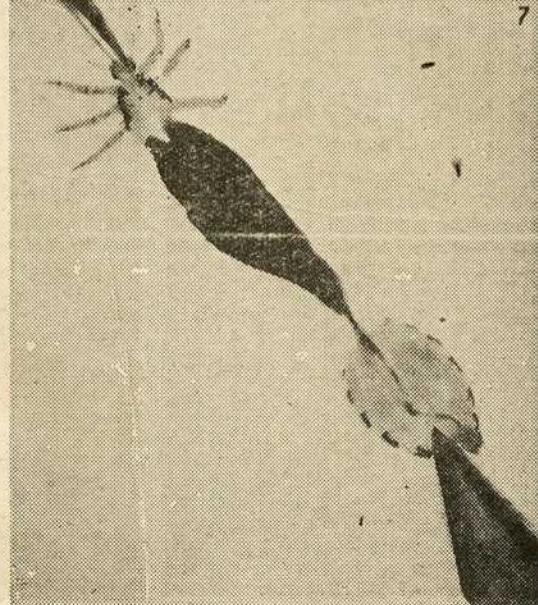
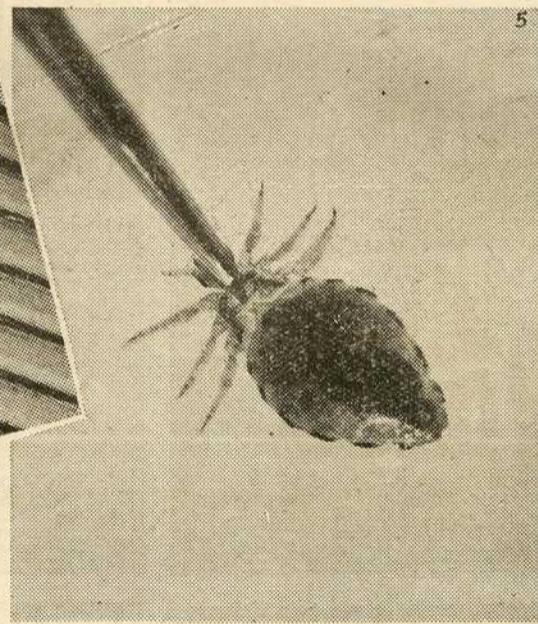
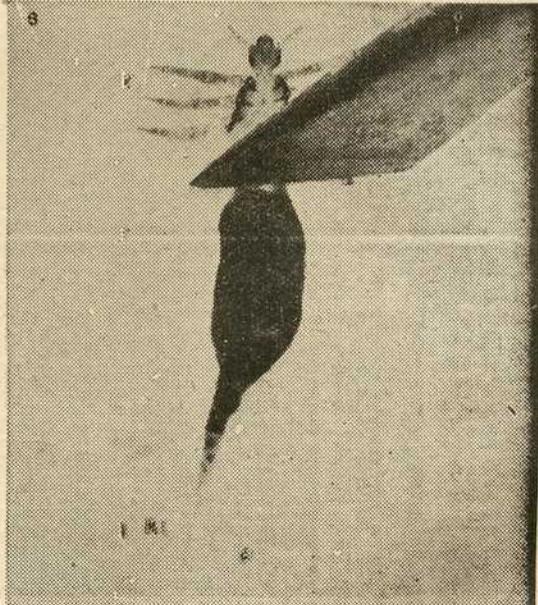
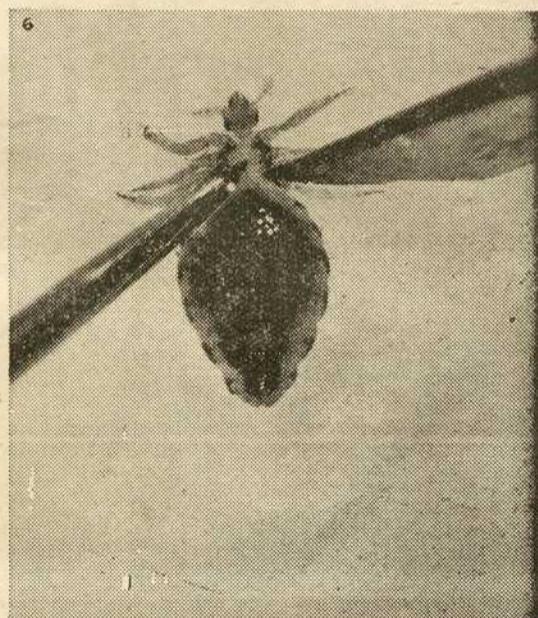
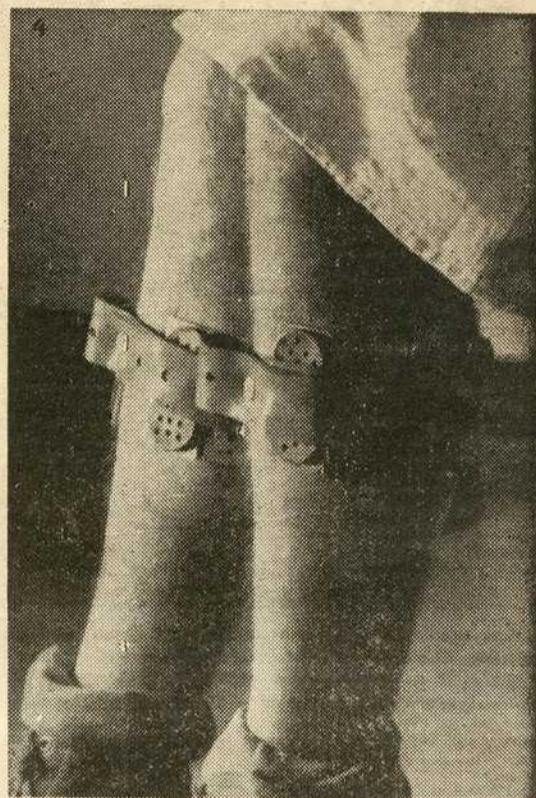
7) Затим јој скине кожу.

8) И главу одвоји од тела. Од стотину ваши добије се количина серума довољна да се ћелује један човек. Ако ћелован човек и добије пегави тифус, болест је лаког облика. На овај начин се добија тај спасоносни серум у Беринговом институту у Ламбергу.

(Снимци: Б. Ф. А.)

Пегавац

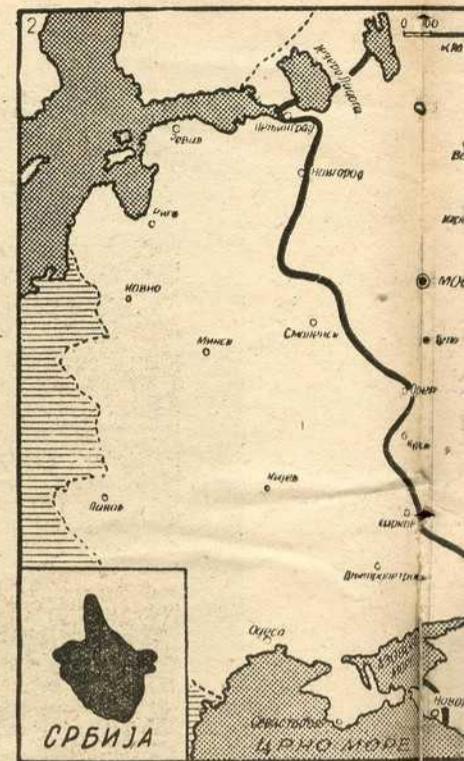
Пегави тифус (пегавац) је једна од најопаснијих заразних болести. У току прошлога рата покосила је ова епидемија велики број људи. У међувремену медицинска наука уложила је све своје напоре да је сузбије и то јој је, благодарећи настојањима немачких научника, и пошло за руком. Снимци које доносимо приказују како се напорима радом добија серум против ове опасне болести која је некада била прави бич човечанства.

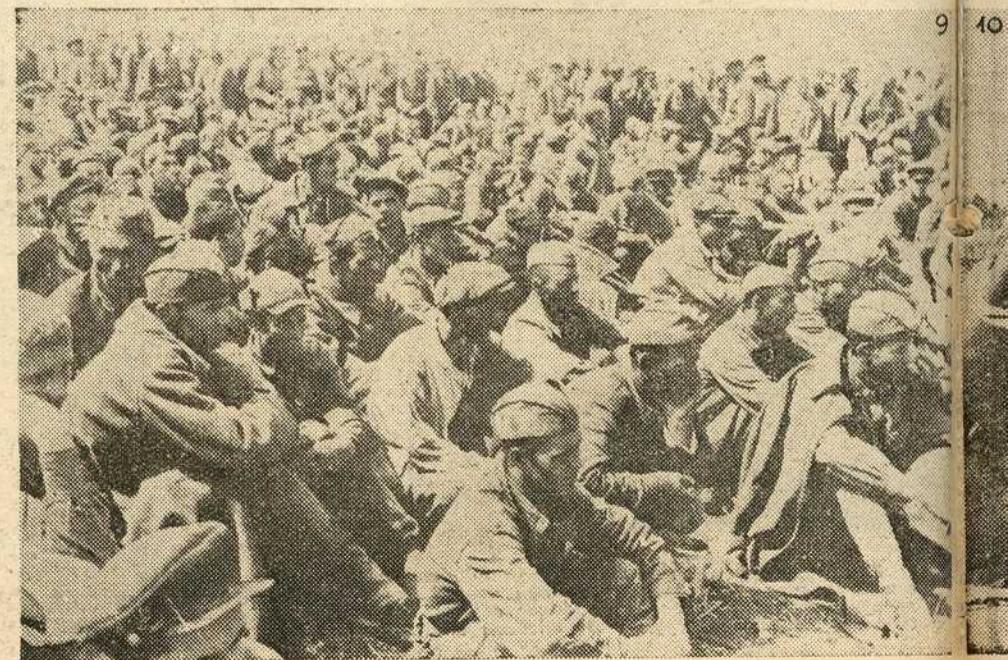
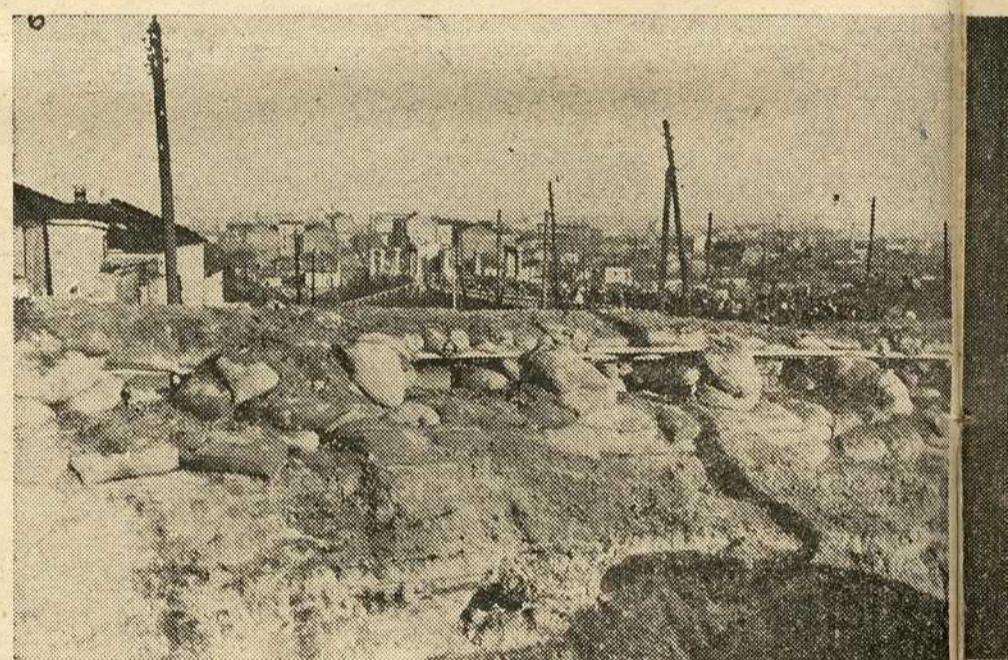
Слике показују појединачне најважније фазе двогодишњег ратовања против борбеника на Истоку. То су: 1 — Пред Смоленском, 2 — Са-
дашњи положај немачких армија на фронту, 3 — Ленинград, 4 — Поглед на Кијев, 5 — Уличне борбе у Ростову, 6 — Поново освојени
Харков, 7 — Севастопољ снимљен из ваздуха, 8) Рушевине Стаљинграда, 9 — Заробљени борбенички војници, 10 — Уништени и освоје-
ни непријатељски тенкови и 11) Нова се Европа изграђује радом.

(Снимци: В. Ф. А.)

Да дан 22 јуна павршава се друга година на циновске борбе на Истоку. Тога дана, пре две године, ишао је у боносни рат какав не памти сят није. Јер, та борба и не је борба у обичном смислу, већ је борба државе против државе или борба против народа, то је борба идеологија, борба принципа „у којој неће бити побеђених и побежника, само уништених и преживелих“. У тој борби се на једној страни Европа, на челу за Европу немачким Рајхом, па другој страни — њемачки који негира све националне вредности.

Борбе на Истоку почеле су одмах низ мачких победа. Борбеници, који су тада на њиховој страни налазили 75 сваке војке „демократичких држава“ били су убрзо низотешки раза приморани да увиде своју заблуду. Притешким поразима они су морали напуштати цео низ својих најбољих провинција, првог

"Коло" Вам прискајује...

Српска државна стража свечано је простиравала јарви дан Духова, своју красну славу као усмену на Чукур чесму (1862 године). Овогодишња слава имала је нарочито свечано обележје... Славски обред извршен је у пространом кругу касарне Српске државне страже у Таковској улици. Касарна је сва била окићена зеленилом и украсена тробојкама. Стражари, у својим новим униформама, свешено постројени чекали су долазак гостију и почетак свечаног обреда. Свечаности су присуствовали, у име заповедничког атаџика за Србију, виши заповедник СС група и њоплице у Србији, генерал полиције Мајнер, фелдкомандант, генералмајор Лончар, шеф Српске државне безбедности министар Драг, Јовановић, чланови владе, министар унутрашњих послова Динић, министар поште Костић, просвете Јонић, као и читање низ других угледних личности. Генерал полиције Мајнер и шеф Српске државне безбедности Драг, Јовановић извршили су смотру постројених стражара. Свечаног обреда славског освећења извршили су ирота Кузмановић, свештеник Сибин Станковић с доманином славе Ћуковником Радуловићем, наредником Гачићем и кайларом Шутановићем. После тога одржани су говори и којима су истакнуте послуге Српске државне страже за одржавање реда и мира и чувања Србије. Односно Србији лебдела је као заветна миса у овом слављу које је завршено спиртињем ћесме „Ој Србијо!“. Потом се одржан дефиле стражара у Таковској улици, па су на крају гости послужени житом.

(Снимци: А. Симић 8, прив. својина 3)

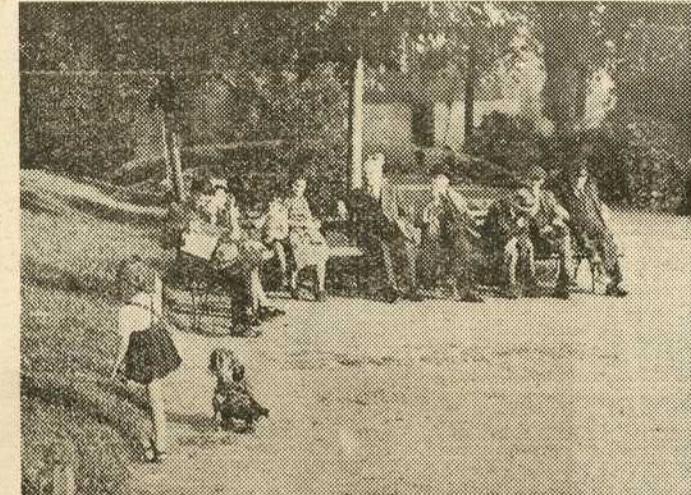
Од прве неколико дана уведене су у Београду нарочита лако посекретна кола за разношење хитних пошиљака и поштанских пакета по вароши. То су уставри „авто-трицикл“и. Ерзи су, изванредно економични и одлично замећују досадашња возила с истом наменом...

Ових дана затворена је у Крагујевцу велика изложба слика која је дала сјајне резултате, доказујући још једном уметничке способности средњих излагача. Професори сликарни г. г. Јубомир Анђелковић, Светислав Младеновић и Петар Лазаревић излагали су своје радове и великој дворачкој крагујевачкој мушке реалне гимназије „Милош Велики“. Акварели Љубомир Анђелковића оставили су најлепши утисак. Младеновић је изложио неколико изврсно усмелих линореза, бакрореза и пастел-радова. Лазаревић је изложио низ лепих радова, познатих већ јављених, узетих из ближе околине Крагујевца.

јевца, као и један усмeli портрет рађен оловком. Изложбу је посетило проко три хиљаде крагујевчана. Одјев за куповину слика био је исто тако одличан.

М. В. Н.

Београд, сразмерно према свом пространству и према свом броју становника има веома мали број паркова, односно веома тесна „плућа“ којима треба да деше једна велика варош... Отуда су паркови, колико их Београд има, увек пренуки света. Пуна је и терасика тераса чако нема богзна колико хлада. Наша слика присказује једно јутро на терасицији тераси и њену верну јављену којој су та „плућа“ најближа...

*

Далеко од вреве Крагујевца, живог и великог града, преко зелених дубрава и миризних гајева, у маленој Гргићи оре се весела ћесма ведрих сељака пјигите Шумадије, преко зајејаних њива из којих се већ давно погомолила класе, и одјекују наизменично фрути и хармоника... „Јечам јасела, јечам јасела, гружанка девојка...“ — разлеже се српска ћесма, док преко цветне шарене и марионе ливаде весело ћотскакује коло. Празник је и веселе се сви, и стари и млади... А, у сваком колу блисти лепа народна ношња. Засијавају сребрнастог гајтана са девојачким ћесником. А, највеће је задовољство наше сеоске девојке да стане пред објектом фотографског апарата, достојанство, свесна да достојно и својом лепотом и својим кршним стасом и богатством ношње претставља наш крај велики и по народним способностима и по народној уметности и лепоти.

М. В. Н.

ла престоничку јављену у члози Савете у „Извирачици“, у исто време је и одишељена и

Зар није велико задовољство првозвати се чезама? Нарочито дойтувати колима из села у град, зар није право уживавање. Ове десеље девојице довезле су се са својим татом из села у Београд. И, док тата свршава своје послове због којих је дошао у престоницу, она седећи у чезама чувају свог верног коњића и радознало посматрају свет око себе и великоварошку вресьу... Шта ли тек има да привучи као се буду вратиле кући у село после једнодневног излета у велики град...

Оне велике комилексе земљишта око старе електричне централе пролазник не може више да позна. Пусте ледине претворене су у плодне баште и расаднике. Свака стойа земље засађена је пољем. Па шта затекла се негде, једна маја пољишница, један кутак, необраћен. Љутице девојице из тога краја пронашли су то место и договорно узеле су да га обраде и засаде. И, све их, где то с највећом вољом чине... Срећне што неће заборати за старијима...

После рата нагло је порастао број оних београђана који су се вратили сајпорти из младости. Нарочито је много оних који су се вратили — бицикли, за који су веровали, када су га остављали, да га никада више неће ни последати... Међутим, „нужда закон мења“. Место гурњаве по трамвјима, и место пешачења, бицикли је добро дошао, нарочито за one којију стапају далеко и који уме да цене — време... По себи се разуме, у колико је вели број ових „спортиста“ и толико је вели и број радионица у којима се сваога дана, од путра до мрака притељу, „ирафови“, подмазују точкови и појављују разни кварови и грешке. Нови „спортисти“ стриљиво чекају да на њих дође ред...

Чланица драме Српског народног позоришта, талентована наша млада уметница грађа Јанчићевић, која је прве кратког времена одушеви-

веома талентована и спортистичкиња у мачевању. Поред најгорег рада у театру и проред студија чисто уметничких, грађа Јанчићевић налази слободног времена да се посвети и овој изврсној спортској дисциплини, познатој свуда и свету као „најотменији и највећи спорт“. Као чланица СК „Митић“ она врло озбиљно тренира и већ покажује видне усмене. Сутра, у недељу учествоваће и двобоју међукупјском: Митић—Витез, а потом ће узети учешћа и у скорашијим борбама за првенство Србије у мачевању. Сутрашња борба водиће се на игралишту БТК-а на Таш-Мајдану и десет часова ће пребиди.

Бреновачка црква простиравала је ове године на веома свечан начин своју славу Св. Тројицу. Присуствовало је много грађана из Обреновца и сељака из оближњих села који су побожно учествовали и у лигти

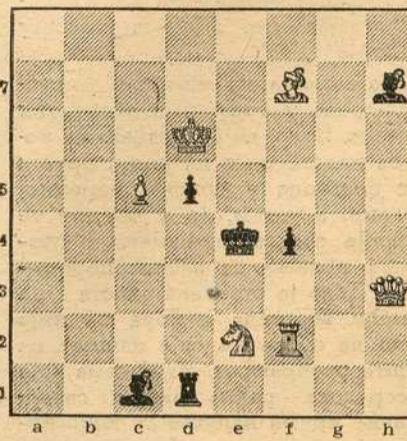
Малом Душану тек је седам година. Па штајак велико је савладао букивар и већ зна одлично и да чита и да чита. „Никаква вештина није умети читати“ каже он. Међутим, његова млађа сестрица, Радмила не мисли тако, јер јој је тек јета година. За њу је свако слово из буквара велика ствар. Али, брат је ту. С много и воле и страйњења он је поучава, и његова сеља, ако остане времена и пажњива, научиће и да чита и да чита још пре него што пође у школу.

ШАХ

ПРОБЛЕМ БР. 77

А. Мозели

Бели вуче и даје промат мат у два потеза.

Решење проблема број 76 (Л. В. Салкина): 1) Le2-b5!

*

ИГРА КРАЉИЧИНОГ ПЕШАКА

(Играно у седмом колу ускршњег турнира у Прагу 1943)

Бели: Лонвенц — Црни: Керес

1) d2-d4, Sg8-f6; 2) c2-c4, e7-e6; 3) Sb1-c3, Lf8-b4; 4) Dd1-c2, 0-0; 5) a2-a3, Lb4:c3†; 6) Dc2:c3, b7-b6; 7) Lc1-g5, Lc8-b7; 8) Sg1-f3, d7-d6; 9) e2-e3, Sb8-d7; 10) Lf1-e2, Tf8-e8; 11) Dc3-c2, e6-e5; 12) d4-d5, h7-h6; 13) Lg5-h4, a7-a5; 14) b2-b3, Sd7-f8; 15) h2-h3,

c7-e6; 16) d5:c6, Lb7:e6; 17) 0-0, Sf8-g6; 18) Lh4-g3, Sf6-e4; 19) Lg3-h2, f7-f5; 20) Ta1-d1, Te8-e6; 21) Sf3-e1, Dd8-g5; 22) f2-f4, Dg5-f6; 23) f4-e5, d6:e5; 24) c4-c5, b6-b5; 25) a2-a4, Ta8-b8; 26) Se1-f3, Se4-g5; 27) Sf3-d4?, e5:g4!; 28) Lh2:b8, Sg5:h3†!; 29) Kg1-h1, Sg6-h4; 30) a4:b5, Lc6:g2†; 31) Kh1-h2, Te6-e3; 32) Td1-d3, Lg2:f1; 33) Td3:e3, d4:e3; 34) Le2:f1, Sh4-f3†!; 35) Kh2-g3, Df6-g5†!

Бели предаје. Било да узме једног другог коња, добија мат. Ова особита комбинаторна партија заиста је достојна Кереса.

ОБЈЕКТИВНОСТ У ШАХУ

Велика већина чвених шахиста су врло објективни у оцени позиције, а то је необично важно за успех у шаховској игри. Прецењивати моје своје позиције значи често изложити се великој опасности због неке преурачење акције, па шта више и губитку партије. Исто тако не вала бити ни малодушијан ни пасимиста, јер такав играч неће умети искористити своје шансе у позицији како треба. Светски првак Аљехин је необично објективан када просуђује положај како свој тако и свога противника, те тачно зна када треба пренети у одсудни напад или да ли треба чувати неку реми-позицију.

А да има и необјективних играча показује један случај са великог мајсторског турнира. Завршила, у којој су оба партнера имали по два ловца, завршила се са реми. Један се од њих много љутио због непрекинутог исхода, викао како је имао ловачки пар и како је требао да добије игру. Противник га је тада упитао: — Па шта се секирате? Кажете да сте имали ловачки пар. Па и ја сам га имао! — Овај је презирно одмахнуо руком: — Којешта! Ваша два ловца? Па шта су ти према мојима?!

Колико је свега километара преплала муз?

За оне који се не буду снапли у овом задатку, дајемо решење у идућем броју.

ТРКА

Јова и Андра репили су се да се утреју на стази од сто метара. Онај који буде изгубио имаће да плати победнику 1,25 дина.

Ако Јова изгуби, имаће у цепу исту своту што и Андра, а ако добије имаће тројпут вишег од Андре.

Колико онда има сваки од њих?

Одговор у идућем броју.

КАДА ЋЕ ДОБИТИ БИЦИКЛ

Анди је 12 година.

— Купићу ти бицикл, рече му отац, када будеш имао трећину мојих година. А сада ми је 46 година.

Када ће Анди добити бицикл?

Одговор у идућем броју.

**Ножете ли
се сетити?**
КОЈА ЈЕ ОВО ПТИЦА?

Данашњи цртеж представља вам једну птицу која живи и у нашим крајевима, може да буде дугачка до 60 сантиметара, а распон крила је често и по 125 сантиметара. Живи у целој Европи од Швед-

ске па на југ. Углавном бира шумовита места и брдских и равних крајева. Зимије у Африци, али се често задржава и на југу Европе.

Лони пренесено из залета и то у првом реду мишеве, али лови и мање глодаре, па и зечеве, амије, скакавце као и синтаке.

Пошто тамани мишеве — један пар ових птица може да потамане десетине хиљада мишева — и скакавце, сматра се као корисна птица.

Да ли можете да се сетите како се зове ова птица о којој сте сигурно већ чули

МУВА И ВОЗ

Отетојање између градова А. и Б. је 400 км. Брзи воз који саобраћа између та два града јури брзином од 100 км. на сат.

У истом тренутку када и воз кренула је из А. у Б. и једна мува и то брзином од 200 км. на сат. Чим је стигла до Б., она се (без да се заустави) окрепула натраг и понела у сусрет возу. Чим је стигла до воза она се опет одмах окрепула и полетела према Б. итд. све док воз није стигао у град Б.

ФАКИРСКА ВЕНТИНА

Речите нашем пријатељу: — Кладим се да ћу тачно погодити колико паре имаш у цену.

Окрепите се (или вежите марамом очи) и решите му:

— Узми паре које су ти у цепу и чврсто их стегни у десној руци! Је ли готово? — Е, сада могу, тачно да погодим. У цепу уопште немаш пару!

МУВА И ВОЗ

Отетојање између градова А. и Б. је 400 км. Брзи воз који саобраћа између та два града јури брзином од 100 км. на сат.

У истом тренутку када и воз кренула је из А. у Б. и једна мува и то брзином од 200 км. на сат. Чим је стигла до Б., она се (без да се заустави) окрепула натраг и понела у сусрет возу. Чим је стигла до воза она се опет одмах окрепула и полетела према Б. итд. све док воз није стигао у град Б.

у школи? Казаћемо, вам само толико да спада у ред грабљивица, а у фамилију скокола.

(Минимум)

ЧИЈА ЈЕ ОВО ПЕСМА?

НОВУ

Легле су давно горе, нигде гласа;
Земљу прихвати вој на груди меке;
Глухо је доба... Ђута лавеж паса;
Савији трепере звездице далеке

Поной је... Хуји нејасно и чудно
К'о тајни вал по грудима воји неме;
Ту неуморно жури, тече — време...

Милан Ракић

Овог пута је наш сарадник пренео и име песника који је спевао ову лепу песму, али расејан је он много, и зато вас питамо: да ли је та песма запета од Милана Ракића?

Часопис *Одговор* је увећан и обновљен, а уредник је и нови је и нови

према томе заостао 3 минуте за 44 сата. Али да би био тачан он је требао да застане свега два минута, т.ј. он је био тачан после времена који је раван $\frac{1}{2}$ од 44, т.ј. после 29 сати и 20 минута. Према томе сат је био тачан у уторак у 5 сати 20 после подне.

Одговор на „ВЛАСНИК ГАРАЖЕ“

Власник гараже треба да пошаље 8 кола од по 4 места и троја кола од по 9 места.

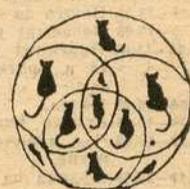
Одговор на „КОЈИ ЈЕ БРОЈ?“

То је број 37. Проверите редом, па ћете видети какве ћете чудновате производе добити.

Одговор на „ДОБАР ПОСЛО“

Купац је свакако тај који је направио добар посао. Јер кад је ушао у радњу имао је 3,50 динара, а добио је робе за 12 динара.

Одговор на „МАЧКИЦЕ“

Како што видите ово је потпуно изводљиво.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

ОДГОВОРИ

- Од домаћих птица голуб може да није воду а да не подиже главу. Остале домаће птице увек подиже главу када пију воду.
- Научници сматрају да је сунце старије највише пет милијарди година. За земљу се сматра да је бар два пута млађа од сунца.
- Да би се добио један килограм ружиног уља потребно је око три килограма ружиног цветова.
- Бугарска, у којој је култура ружа нарочито развијена, производи годишње преко две хиљаде килограма ружиног уља.
- Јоносфера је зона која се налази изнад стратосфере. Она почива на висине од 75.000 метара, а простире се до висине од милион метара отприлике.
- Плута се добија од коре извесних дрвећа, већином од хрasta једине најчешће врсте које расте у Шпанији, Португалији, Алжиру, на Корзини, Сицилији и Сардинији, на југу Италије и у неким местима јужне Француске.
- Глачач је чвениог дијаманта „Јужна звезда“ који тало је 80.000 златних марака. Готов изглаждана драга камен био је упола мањи од спровог и не прерађеног камена.
- Мениџу су људи почели да употребљавају још у средњем веку. Најпре су појавиле у Флоренцији, а одатле су се расшириле редом у друге државе.
- Рачуна се да пчела матица живи три до пет година и за то време смеси милион јаја.
- Застава панске државе је бела и жута водородно до коња.
- Научници сматрају да се живи бића на земљи налазе бар милијарду година.
- Израчунато је да један хектар буке шуме у току лета (а лето траје, рачуна се, 185 дана), поније до три милиона и шест стотина хиљада листара воде.
- Зој који излази из човечјег тела 99 од сто садржи воду. Остало чине разне супстанци, на првом месту со.
- Може се сматрати да модерни бицикли стварно постоје од 1889. год. када су добили точице с пумпама гумом. Од тада је и почела велика популарност бициклета.
- Сматра се да су јеванђеља писана овим редом: по Јаку 80 год., по Луцију 90 године, по Матеју после 100 године, а јеванђеље по Јовану у првој четврти другог века.
- Кафа је добила своје име свакако по области Кафа, која се налази у Јужној Абисинији. У тој области постоје велике шуме у којима кафа расте у дивљем стању.
- Termometar или, како би се то српски рекло, топломер, први је пронашао италијански астроном Галилеј.
- Храст од три метра у пречнику може да има просечно хиљаду и пет стотина година. Овакви храстови нико тако ретки на свету.
- Најтежа дрва су тропска дрва гважакум и јакаранда, којих има око 40 врста на Бермудским острвима и у Бразилији. После њих најтежа су дрва абоносово и коболо.
- Име Сахара постало је од арапске речи саха, што значи пустinja. Стара Грци звали су ову област Еремос, што опет значи пустinja.

Хоризонтално: 1) Предео око Пожаренца. 4) Народна игра. 8) Воја у картама. 9) Предлог. 10) Горак. 12) Грејалица. 13) Зна. 14) Прибор за коња. 15) Место где се врши продаја. 17) Одјек. 19) Вод. 22) Цвет. 25) Година (лат.). 26) Храстов плод. 27) Река у Француској. 28) Јака крунина.

Вертикално: 1) Парница. 2) Образац. 3) Макар ко. 5) Једна и друга. 6) Тело мртвог човека. 7) Облик оксидираних кисеоника под утицајем електричнитета. 11) Првенацесте боје. 12) Беседник. 16) Спасење. 18) Локва. 20) Лична заменица у мноштви. 21)Период од стварања до пропасти света. 23) Конопац. 24) Печат.

ИЗ 76-ОГ БРОЈА

Одговор на „ЗА НАШЕ БАНКАРЕ“

Године 14 после Хр. капитал би био 10 пар. Године 28 — 20 пар. године 42 — 40 пар. Продужите рачун и видете да би 1873 капитал био отприлике 243.516.800 понимарака, т.ј. предњи број је још иза њега 30 (тридесет) нула. Овај капитал би још дуплирао 1887, 1901, 1915, 1929 и 1933. Остављамо вама да израчунате колики би тај капитал био данас.

Одговор на „КО ЈЕ СВЕ ПРОШАО?“

Тим делом трга пронили су: 1) ауто, 1 мотоцикл, 1 бицикел, 2 човека, 1 жена, 1 дете, 1 пас, 1 голуб и 1 врабац.

Одговор на „ТАЧНО ВРЕМЕ“

Од понедељника у подне до среде у 8 сати ујутро, прошло је 44 сати. Сат је

Хоризонтално: 1) Орен. 5) Вихор. 10) Брег. 11) Гама. 12) Зазор. 14) Пород. 15) Ока. 16) Ако. 17) Ета. 18) Нудизам. 22) Гонорио. 25) Она. 27) Ана. 28) Бода. 30) Конин. 32) Веран. 34) Авал. 35) Ваза. 36) Канин. 37) Казак.

Вертикално: 1) Обзор. 2) Зрак. 3) Резан. 4) Јго. 6) Иго. 7) Харем. 8) Омот. 9) Радан. 13) Радован. 14) Поздрав. 19) Уво. 20) Али. 21) Сокак. 22) Гаван. 23) Образ. 24) Танак. 26) Нова. 29) Оаза. 31) Или. 33) Ева.

Чеојни програм

БЕОГРАДСКЕ РАДИОСТАНИЦЕ

ОД 5.00—2.00 ЧАСА ПО ПОНОЋИ
ПОНЕДЕЉАК 21, УТОРАК 22,
СРЕДА 23, ЧЕТВРТАК 24
И ПЕТАК 25 ЈУНИ

5.00—6.15 Другарски поздрави
6.15—7.00 Емисија за српске сељаке
7.00—7.10 Вести
7.10—9.00 Добро утро, драги слушаоци!
9.00—9.20 Вести
9.20—12.00 Пауза
12.00—13.00 Подневни концерт.
13.00—13.10 Вести на српском језику.
13.10—13.50 Подневна музика.
13.50—14.00 Вести на немачком језику.
14.00—14.50 Нешто за тебе.
14.50—15.00 Извештај о водостану.
15.00—15.30 Извештај Врховне команде и кратке вести за војску.
15.30—16.00 Пауза.
16.00—18.20 Српске емисије.
18.20—18.40 Час немачке народне групе.
18.40—19.00 Музика за тебе.
19.00—20.00 Вести на страним језицима.
20.00—20.20 Вести.
20.20—21.40 Београдски млади стражар.
22.00—22.15 Вести.
0.00—2.00 Поновна музика.

НЕДЕЉА, 20 ЈУНИ

9.30—10.00 Весела преподневна музика.
10.00—10.30 Свечани час.
10.30—11.30 Свечани концерт.
11.30—12.00 За вас српски слушаоци (Свира дувачки оркестар Седлачек).
14.50—15.00 Извештај о водостану.
16.00—16.05 Извештај Врховне команде на српском језику.
16.05—17.00 Београд поздравља Бор. Суделују: квартет Савовић, дует Петрић, народни оркестар Обреновић, Зорка и Богдан Буташ и Дивна Костић.

Горе — Познати немачки пијаниста професор Фридрих Вирер приредио је у Београду своме успешне концерте, и то у четвртак увече у Гардском Дому и Топчидеру, и у петак по подне у Народном Позоришту. На програму су била класична дела немачке музике.

Десно — Првог дана Духова приказана је на калемегданској позорници Судерманова драма „Част“. Цео приход ове успешне прстасе иде у корист Црвеног крста и намењен је набављању пакета за заробљенике који немају породице. Слика приказује сцену из другог чина.

(Снимци: Б. Ф. А.)

21.00—21.40 Сасвим тихо свира музика.
22.15—23.00 Гудачки оркестар за игру
23.00—24.00 Шта ће се овде свирати?

ЧЕТВРТАК, 24 ЈУНИ

16.00—18.00 Српске емисије:
16.00—16.30 Клавир и виолине (Изводе Нада Бранковић и Петар Стојановић).
16.30—16.35 Извештај Врховне команде.
16.35—17.00 Радио хор под управом Богдана Ћвејића.
17.00—17.30 Народне песме и кола. Изводи народни оркестар под управом проф. Петра Крстића и солисти.
17.30—17.40 Предавање.
17.40—18.00 Дејчи час.
18.00—19.00 Симфонијски концерт великог радио оркестра под управом Освалда Бухолца. Солиста проф. Хелшер (чело). (Пренос из дворане Коларчеве задужбине).
20.20—21.40 На крилима шарених снови.
22.15—24.00 Мала љубав према железници.

ПЕТАК, 25 ЈУНИ

16.00—18.20 Српске емисије:
16.00—16.30 Концерт београдског симфонијског оркестра под управом проф. Светолика Пашића.
16.30—16.35 Извештај Врховне команде.
16.35—17.00 Позивамо вас на шољу кафе.
17.00—17.30 Гудачки оркестар за игру.
17.30—17.40 Предавање.
17.40—18.00 Звуци тамбурица. Изводе: Тамбурички оркестар Арапићки и солисти Переца Јовановић и Божидар Милосављевић.
18.00—18.10 Из савремених дугађаја.
18.10—18.20 Поздрави наших заробљеника.
18.30—19.00 Концерт проф. Хелшера (чело) (Пренос из Народног позоришта).
20.20—21.40 Звучна кућа.
22.15—23.00 На лепом плавом Дунаву.
23.00—24.00 Твој састанак.

СУБОТА, 26 ЈУНИ

16.00—16.05 Извештај Врховне команде на српском језику.
16.05—18.00 Чаробне мелодије.
18.00—18.20 Српске емисије: Гласови са позорнице.
20.20—21.40 Старинска музика.
22.15—23.15 Гудачки оркестар за игру.
23.15—2.00 Ноћ и музика.
2.00—5.00 Чекаоница Београд.

Из Бора —

И ЗА БОР

Сваке недеље између 16.00 и 17.00 часова Београдска радио станица објављује: »Дајемо емисију за Бор!«

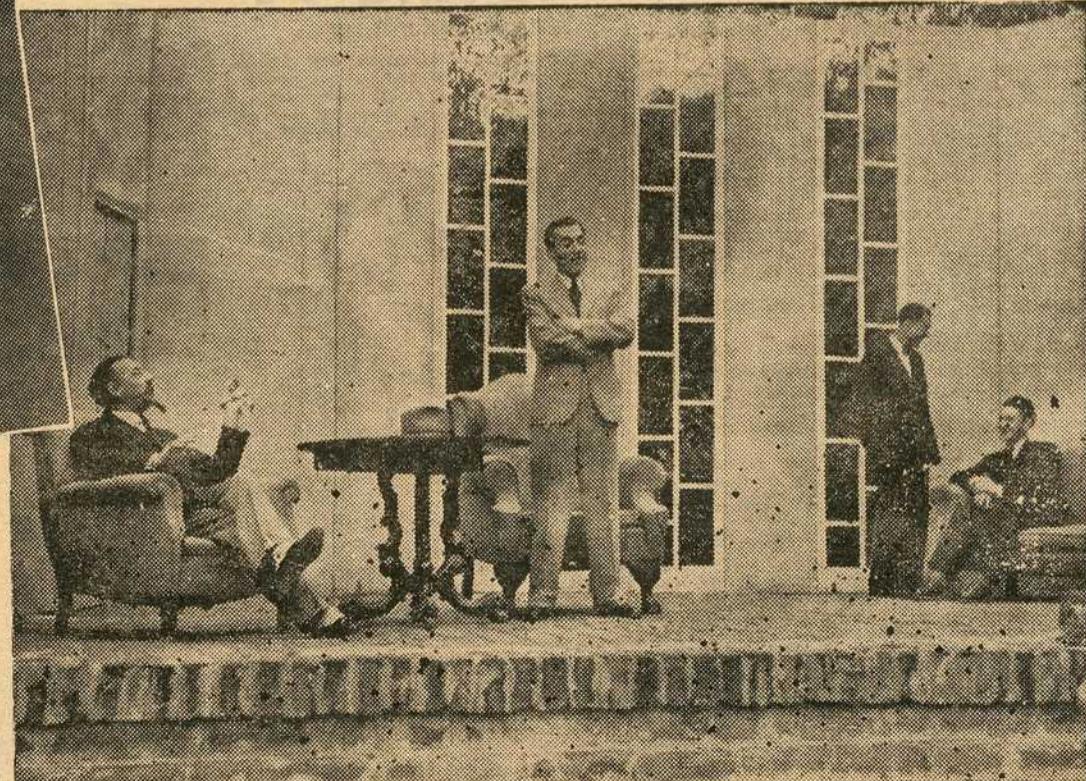
Ова емисија, намењена обвезницима рада у Бору, има двоструки задатак. Прво, да београђанима који се налазе тамо на раду, пружи час разоноде у српској народној музici, а затим, да у оквиру те емисије обвезници измењају поздраве и жеље са својим породицама. Тако је створена чврста веза између Београда и Бора па није чудо да су те емисије наишле на опште одобравање. Из писама које Београдска радиостаница свакодневно прима најбоље се види којико је драгоцен обвезницима у Бору и њиховим породицама ова емисија.

Српска емисија Београдске радиостанице почела је 9 маја са фвојом специјалном емисијом за Бор и ова је у прво време трајала свега дводесет минута. Већ и то што је ова убрзо продужена на цео час најбоље доказује да се о српским радницима у Бору води највећа брига, да је њихов рад за опште добро најшао на пуно признање. Кад обвезници у Бору чују ту емисију, обрадују се јер знају да их њихови код куће нису заборавили.

Но Београдска радиостаница пошла је и даље. У току месеца јуна биће Шарено поподне, које се даје средом, посвећено искључиво Бору. Приход од ове приредбе ићи ће у један фонд, који ће помогнути да се радници у Бору снабдевају књигама, часописима и осталим културним потребама.

Зато кадгод кроз звучник одјекну речи: »Дајемо емисију за Бор«, српски радници у Бору и њихове породице у Београду знају да је то њихова емисија. То је час духовне и једне драге везе између Бора и Београда.

Уметнички јубоћ

ДЕЧЈЕ ВІДУЈУ

ЗА ДЕЦУ, ДА СЕ РАЗОНОДЕ И ПОУЧЕ

Јован из фетова и Срта Хитронога.

Од шесте своје године, од дана кад му помрше родитељи, Јован је живео код свога старијег деде Илије, у једној усамљеној летњој кући, коју је био подигао један богати гospодин на окрајку једне густе простиране шуме. Пуна столетних храстова, букава и другог дрвећа, та шума је крила у својој дубини многе потоце и поточиће, и много разних животиња и птица. Лети, она је била пуна пријатних хладова и тишнине, она тајanstvene и неугодне тишнине коју су само нарушивали потоци својим тихим, ујединаченим жубором, вериће крикањем ораха и жира и птице својим изненадним крицима.

Сељаци из оближњих села, а и Јованов деда, секли су сваке године по коју буку из шуме, али се никад не усудиле да забуђу дубоко у њу, јер се веровало да тамо има злих духова. Разуме се да то није било тачно, али тек сељаци су веровали и избегавали да зализе дубоко у њу. Само је Јован, крадом од деде, узлазио мало дубље у њу берући пчеве и кушице, али никад толико да се не би умро вратити.

У том свом лутању кроз шуму он је имао често и лепих и непријатних дојживљаја. Једном замало босом ногом није нагазио на дугачку змију коју није био смотрio у зеленој, високо израслој трави; други пут се ожарло коприви, трећи пут напнило на дупљу у којој су се биле изројиле зоље. Али је било и дана када је виђао зечеве скривене у жбуњу, лепе и у пети мах јадио некако у оном свом страху од њега; затим, забављао га је да гледа несташе веверице како са грање на грани скакују са својим лепим вунастим реповима; једном је опет спасио усред једног пропланка нешто што никад дотле не беше видeo: угледао је једну српу, витку, сву од мишница и лепу, поред које су пасла два њена младунца, исто

једноме жбуну близу пропланка и чекао да напије српу, он зачу из далека лавеж паса и вику људских гласова. Узнеਮирен, слушао је даље. Лавеж пас ускоро постаде јаснији, људски гласови разоветнији, и он најзад угледа неколико керова, искејених зуба, заморених од трчања, и тројицу људи у чудном оделу, с пушкарима у рукама. Керови појурише к њему, онко лише га и бесно зајадише као да су дивљач открили. Ловци допадоше и видевши Јована, начинише разочарана и љутита лица.

— Је ли, мали, — запита га један ловец, бришући ознојено чело, — да писи случајно видео једну српу са два младунца? Дуго смо је вијали и баш кад смо хтели да припуштамо на њу, она нам побеже.

Јовану се стеже срце од страха и жаљости. Ви му јасно да они то његову српу Хитроногу гоне да убију. Ипак, рече тобоже:

— Видео сам једну српу малочас. Побега је тамо.

И он махну руком у правцу излaska иза:

Уз лавеж паса ловци испицезоне у шуми, али не онуда куда их је Јован упутио. Тога дана, иако је дуго остао у шуми, Јован их не виде више. Само, у повратку кући, он чу како у дубини шуме одјекуше три пивца и како бесно, но-бедноно заквасте пси...

Сутрадан, рано, искрао се од куће и похитио у шуму. У жбуњима, влажним од росе, владао је мир. Простира и тајanstvena шума је нутала. Само су потопи, пробијени, тихо жуборили, и веверице се јуриле по дрвећу. Баш кад је Јован застасао да уклони с ногу кушице вре же, он чу неке гласове, слабе, једва чује, сличне блејању јагњади, који као да долажа из шупљине једног столетног храсту. Коса му полете од страха у вис, али он не застаде и не побеже. Опрезно, корак по корак, узbuћen и стрепећи, пође напред. Храст један, огроман и гранат, наткриљуји својим гранама дрвеће под собом, дизао се високо, а доле, крај земље, у шупљини његовога дебла, он спази два сјајна гроznичава ока како га и упалило и моленво посматрају. Коракну ближе и виде да то у шупљини храста лежи његова дуго тражена и од ловача гоњена српа Хитронога са својим младунцима. Упалима његовим присуством, она је покушала да устане али није имала

тако лепа, исто тако витка, као и она. Уехићен њиховим изгледом, Јован је и нехотише раскипиро руке, као да их је хтео загрлати. Али српу је то упалило и она је хитро, праћена младунцима, отскаку та и утонула у дубину шуме.

Од тога дана Јован није имао мира: мислио је само на српу, коју је, због хитрих ногу, проозвао Хитронога, са коју ју је и љубу и гледао како пасе траву са пропланка а пашу је одлазио онде где ју је први пут видeo, непрестано се надајући да ће још који put видети.

Једнога дана, када је седео скривен у

снаге. Рањена од ловца, сустала од бежања, она није могла да стоји на ногама. А иза ње дрхтало су два њена младунца.

И радоста и раствужен, Јован седе крај шупљине и својом дрхтавом руком поче да глади сруну по њеној меканој кадифеној длачи. Она се упивала и мучила да устане, али није могла: бол у пози, погођеној куришумом, везивао ју је за земљу.

Ко зна колико је Јован провео тако крај ње. Трагао се тек кад је зачуо у даљини оно јучераше, добро му познато кевтање керова и гласове ловца. Страх дотле не познат обузе га тада. Хтео је да спасе сруну, али није знао како.

И баш кад се лајање керова зачело у непосредној близини, он наједном седе пред шупљину храста и затвори је својим узимом леђима. Керови у тај мањ ходницима из честара и онко лише га, а ловци допадоше. Он је дрхтао од страха, али се правио равнодушан и миран.

— Да ли писи сад, мали, видео какву рашену сруну? — запита га, као и јуче, један од ловца. — Јуче је радио, а сад, ево, хоћемо да је докурујмо.

— Право да вам кажем, — рече Јован, — ја је писам видео, ал' сам чуо да неких чобана да се једна српа са младима крије близу Великог Потока. А Велики Поток налази се тамо.

И он, журно, насумци мањи руком.

Не чекајући даље, ловци вабише керове, који су непрестано штекали и лајали око храстова, па се с њима сјурише у најближи честар.

Чим се лајање керова и гласови ловца утишаше у дубини шуме, Јован, не часни ни часа, скоро силом извуче из шупљине храста рашену сруну и, стежући, диже је у паруче. Онда похита да си што пре удаљи из шуме, праћен младунцима упалише Хитронога. Српа је била тешка, а Јован слаб. Ипак, није се смрио док није сруну изнесо из шуме и унео је у добро ограђено двориште куће у којој је живео с дедом...

Шта је после било, лако ће се моћи погодити. Рањена Хитронога одзварила је и принитомила се, али није била више онако хитра. Хитри су постали њени младунци. Са мајком која је храмала, они су пратили Јована култог је ишао, па и у школу. Док је он с осталом децом седео у ученици, они су га, верни као пси, чекали да изиђе, па да се с њим врате кући...

Што је најлепше, ова прича није измишљена. О Јовану који је спасао рашену сруну и њене младунце, и дај-даља причају се приче у селу Бргеву. К.

Ноч у тумци

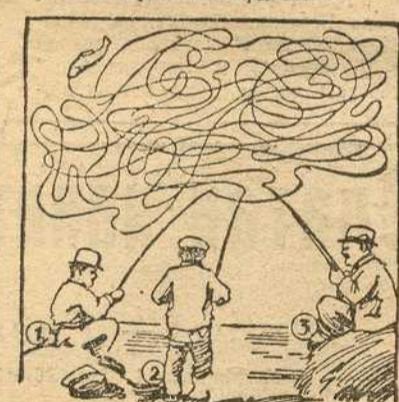
Ноч је тиха.
Звезде мале
по небу се
гасе, паде.
Лаки лахор
прве клати,
а месец се
неки злати.

Цела шума
затим ћути
и блаженим
санком спава:
бела рада,
љутни жути,
на млечика
и сва трава.

Тек пролети
сватац мали;
своју лампу
гаси, пади.
Изненада
тако сине,
на нестане
усред тмне.

Три пеца

Три срасна пеца пеџају на једном
месту. Одједном свој тројици учинило се
да је риба затресла удицу и сва тројица
једновремено су извукли удицу. Док се
канат замрсно видели су у ваздуху само
једну рибу. Ко је од ове тројице рибара
стварно упечао рибу?

Иде је шумар?

Ова двојица секу шуму и не слутеши
да је шумар ту. Да ли га ви барем видите?

РЕБУС

Ритмичка игра „Пчелице и медвед” изводе ученици основне школе „Војислав Илић”

*St*румично залагање Српског цр-
веног крста добило је пре не-
колико дана још један видни
али и веома присни израз. У Коларчев-
кој задужбини изведен је с много успе-
ха разноврстан програм памењен деци.
У програму су учествовала само деца,
ћаца основних школа, ученици и уче-
нице гимназија и трговачких школа.
Била је то права дечја уметничка ре-
вija.

Одлично извежбани, што је свакако заслуга наставника, деца су певала, играла, рецитовала, показујући при томе веома много смисла и даровитост. Народне мелодије, наши ритмови испирисали су децу, а њихов труд и њихова уменштво били су стално праштени одобравањем свих присутних, родитеља и деце.

Тешко би било издвојити појединачке ове „дечје руковети“, али ипак треба истакнути најуспелије тачке као што су биле „Ритмичка обрада друге Мокрањчеве руковети“ (ученице IV женске гимназије), затим „Пчелица и медвед“, такође ритмичка игра (основна школа Войислав Илић), па једночина „Врач погађач“ (основна школа „Краљ Дечански“) и Народне игре“ одлично састављена ревија наших нај-

Ритмичка обрада друге
Мокрањчеве руковети
(ученице Четврте женске
гимназије)

бољих игара (ученици и ученице трговачких школа). Поред ових тачака лично је највише успеха имао мали Миле Мишевић својим забавним имитацијама „Како се правдају баџи“.

Златан Иакит

»Град — Равно«

Масарикова 4. Тел. 28-035. (Папата официрска задруга).
88645. 1-

Златан Накит

БРИЛИЈАНТЕ и ДИЈАМАНТЕ у Вашем интересу прво понудите фирмама „ШАЈКА“ која ће Вам бесплатно проценити и по споразуму одмах откупити.

«ШАЙКА», Кн. Павла 50

ПАЖЊА!

ПАЖЊА!

Продавци ма златной накиты

не продајте ни једног парчета Вашег златног накита, драгог камења и златних зуба док потпuno не би били упућени у њихову стварну вредност. Зато ако већ продајете понудите свима купцима а на послетку у Вашем је интересу да понудите и познатој фирмама „ВРАЧАР“ која ће Вам платити одмах по највишој дневној ценi или ће Вам бесплат-но и стручно пропенити.

»ВРАЧАР«

Београд, Палилулска улица 6, Дорћол, Дорћолска пијаца, телефон 28-706

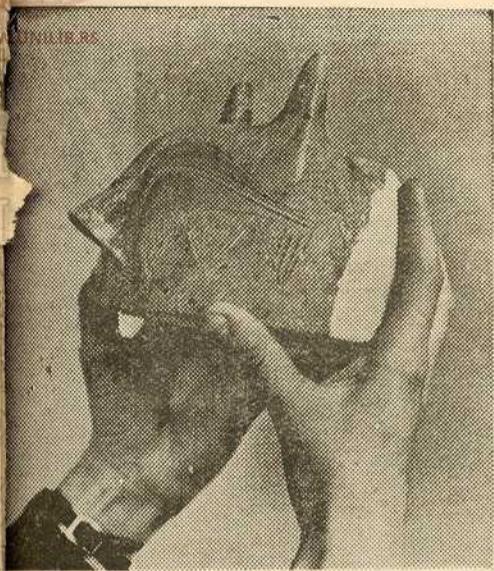
38647, 1-1

ТЕЛ. 20-347 "СКОПЈЕ"
Кондитар 26 VIS-A-VIS ЛОДИТИКЕ

СТАНОВНИЦИ НАСЕЉА КРАЉА АЛЕКСАНДРА

Дечије саџале, дечије играчке, парфимериске робе, иирнбершке робе добићете код пао по максимиранији цене. Војислав Симић код „Војина“, Краља Александра 279 (преко пута Гајине кафане). 38468, 1-1

1 — „Антропоморфни“ поклониц. Овај поклониц необичног облика имаје вероватно верски намену коју археолози још нису успели да одговарнату.

2 — У једној експонати налазе се речији примерци нађени у Винчи. Такви су „Видовданка“, статуа нађена на самом Видовдан (са свим десно на слици), домаћи жртвеници разног облика, итд.

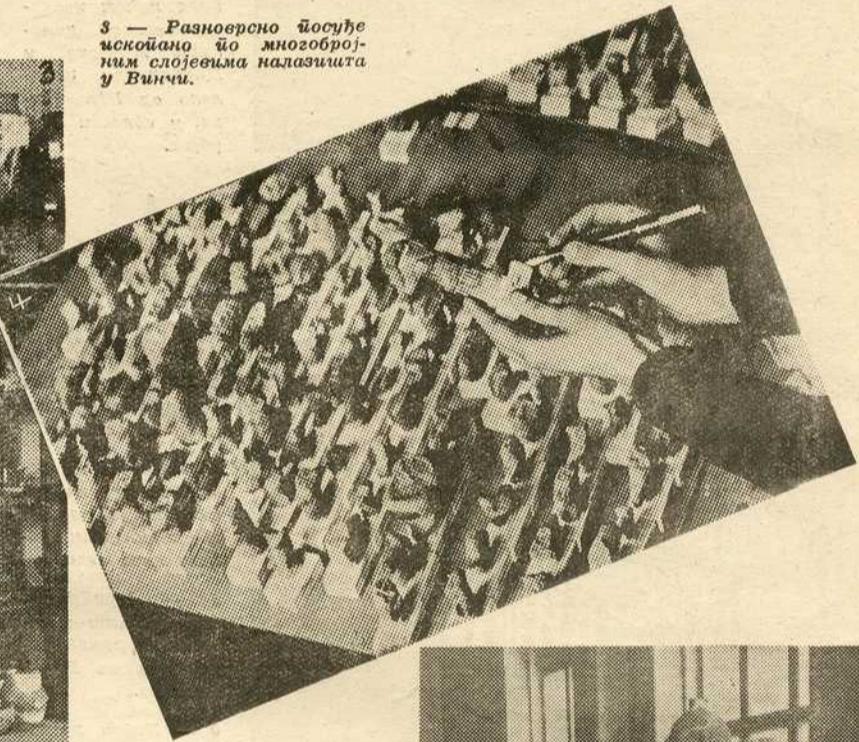
Музей ПРЕИСТОРИЈСКЕ ВИНЧЕ

Београд је ових дана обогаћен новим музејом. То је доста скромни, али културно необично драгоцен, музеј у коме су изложени предмети ископани у Винчи. О важности налазишта у Винчи није потребно нарочито говорити. Она су позната широм света, и не само научници знају да се у Винчи налазиравно седам слојева, што ће рећи седам различних култура које иду од неолитског доба па све до неколико векова пре Христа; од старијег каменог доба до бронзе. Ископавања у Винчи показују необично богатство и извесне ретке примерке. И све те ствари добиле су најзад свој музеј, који се налази у Краља Петра улици, до саме Уметничко-занатске школе.

Иницијатор ископавања у Винчи је, као што је познато, уважени наш археолог и историчар уметности г. Милоје Васић који је овај посао започео давно, још пре Балканских ратова, а на челу Музеја налази се исто тако познати археолог г. Грабић. Музеј, за сада, како рекосмо, скромнијих разме-

3 — Разноврсно посуђе ископано још многобројним слојевима налазишта у Винчи.

4 — Сређивање и нумерисање предмета пре излагања.

5 — Један кутак музеја.

6 — Суд великих размера (висок 1.20 м.), тзв. „йтиос“, нека врста праисторијског силоса за чување хране.

7 — Џубови и посуде из различних слојева Винче.

(Снимци: А. Симић)

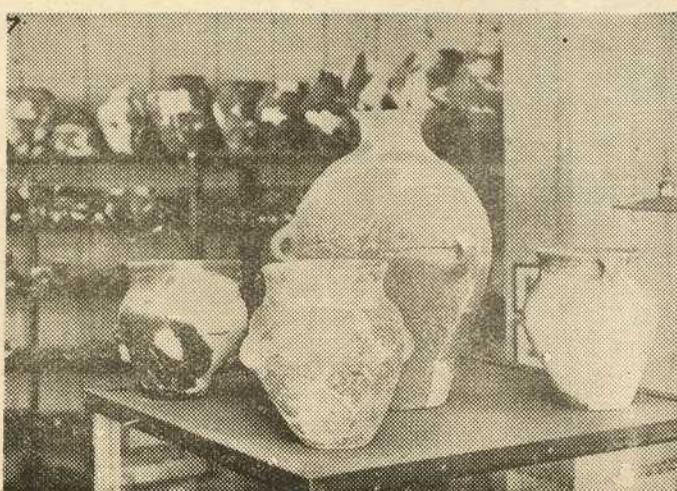

ра, показује необично богатство различних грнчарија за домаћу употребу, али има и предмета верског обележја и многоштица малих кипова претстављајући женско божанство, вероватно богињу-мајку. Тада симбол плодности често срећемо у зналачки сређеним витринама. Али, има у музеју и извесних предмета чију намену ни сами научници нису још успели да одговарнату. И над тим тзв. „антропоморфним“ поклонима, необичног облика (стилизације птице или можда неког злодуха) лебди тајна, која ће једног дана бити објашњена. Тајна која покрива уосталом још много и још неиспитане дубине балканског тла.

Музеј Винче, необично је значајни допринос и прави украс престонице. Музеј је два пута недељно приступаје публици и она ће тако у одређено доба, користећи свакако усрдним тумачењима младих асистената, моћи да се упозна са значајним предметима ископаним у непосредној близини Београда.

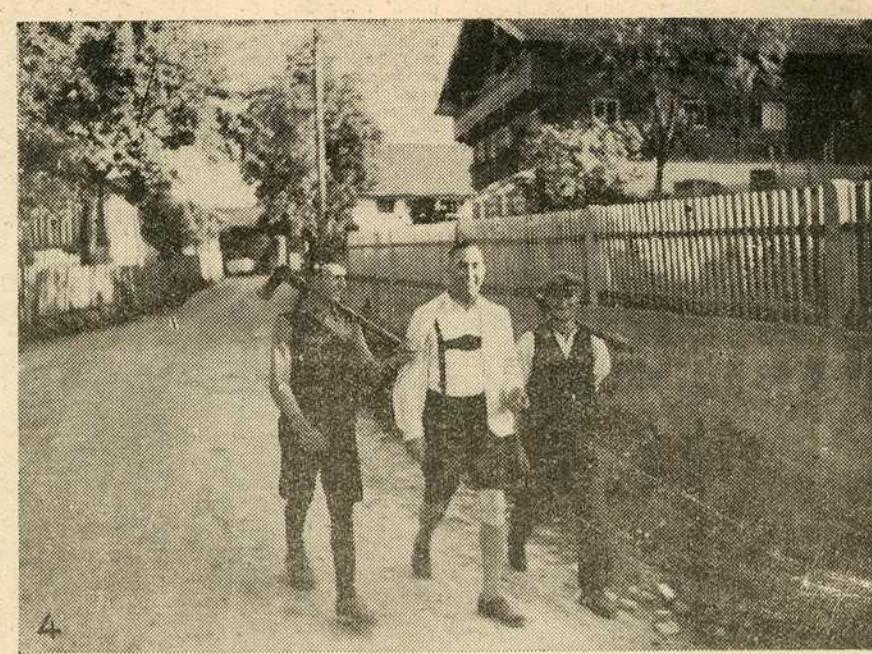
Научнички полет и испитивање дунавских области добија све више мања. Јер, скоро истовремено када је отворен Музеј Винче, завршене су припреме и за стварање музеја у Сmederevu и оснивања музеја у Пожаревцу.

Б. Т.

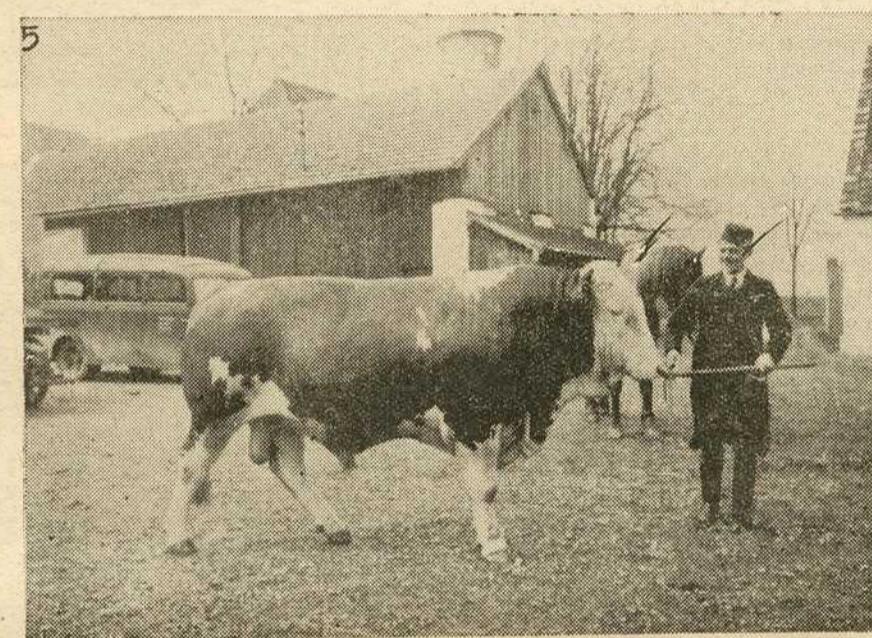

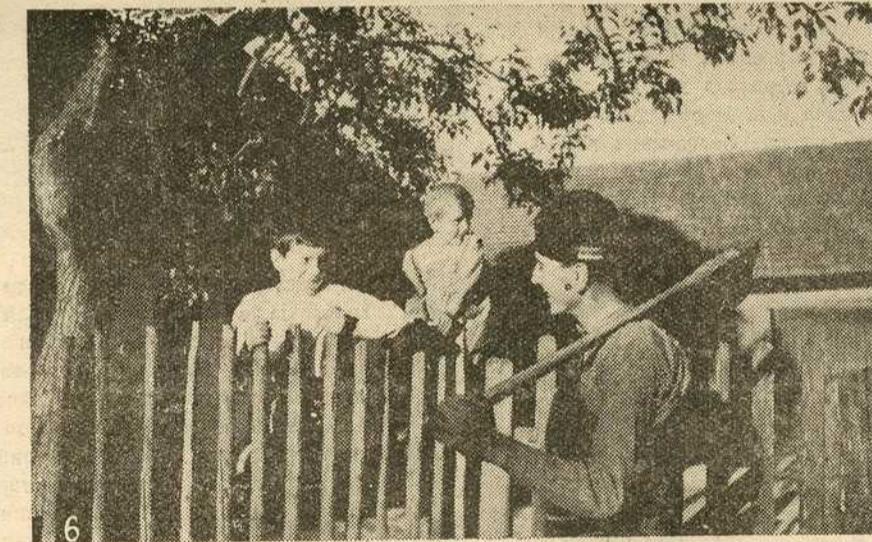
1 — У области Бајројта налази се на усавршавању већа група младих српских земљорадника. С јуно воље, и умешности обрађују они поља, на викавајући се на савремене методе рада.

2 — Мало одмора ће разним даном, ће пред кућом угледног сеоског домаћина Пребека, у Инерхиталу, недалеко од Штаубинга, у области Бајројта.

3 — Млади Срби стварају се и о коњима и штала ма.

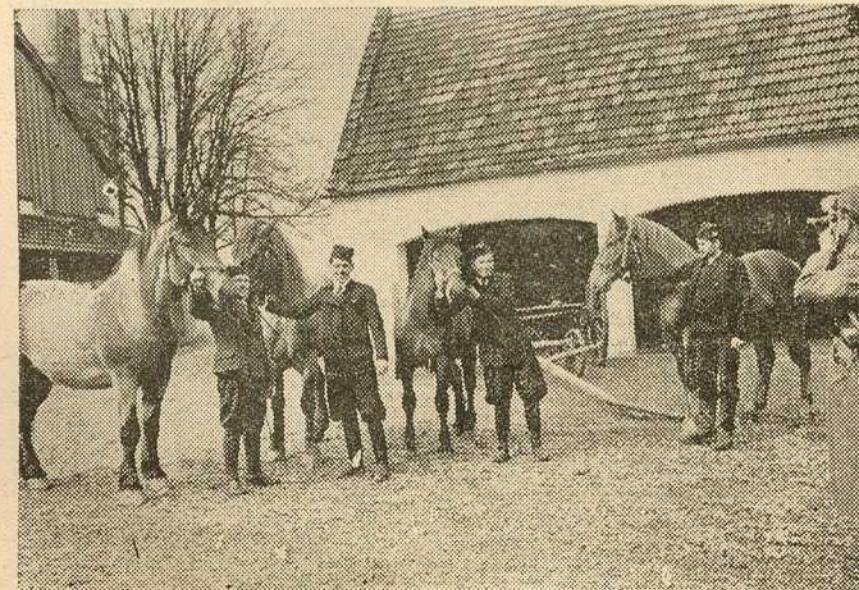
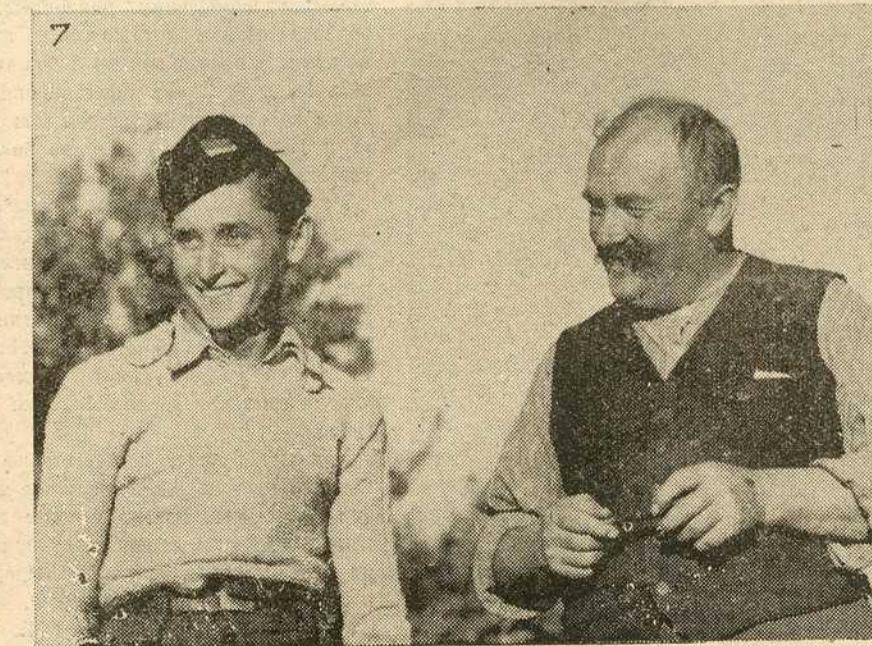

4 — Весело на посао. Газда, немачки старији радник и млади Србин пролазе кроз село.

5 — Пријлодни бик са имања сеоског домаћина Пребека из Инерхинтале.

6 — Добри другови. Српски земљораднички подмладак и немачка деца одавно су се смиријатељили и ће сваком сусрету радосно се поздрављају.

7 — Два нараштаја: Старог немачког сељака и младог српског земљорадника, очевидно добро расположене, загревају исте мисли: Рад и плодност земље.

(Снимци: Б. Ф. А.)

Не заборавите на зимске ствари

Зима је већ прошла и ми смо у орману направили ред: све што нас потсећа на зиму, редуцирали смо. Али, пре него што спакујете зимске ствари и поспете их сретствима против мољаца, учините још нешто што је веома важно. Све, почев од зимског капута, па до топлих чарапа, треба да ишчистимо. Оне ствари које не могу да се перу, треба добро ишчешткati, излупати или проветрити. Вунене чарапе, рукавице, и све плетене ствари могу да се оперу у млакој води у

КОРИСНИ савети

Колико пута сте се опекли само зато што ипак имали при руци нешто чиме бисте ухватили врелу шерпу. Или сте изгорели неку добру крпу или каецљу. Отпадке од старијих крила или чарапа можемо корисно употребити за ову сврху. Прошијемо кроз неколико

слојева и остављамо их увек на домаћу руку. Још је боље ако обмотамо дршку тигња или лонца канапом. Он се никада неће тако загрејати као мешалка.

*

Врео заклопац тако исто пече. Ту не морамо дршку ничим да омотавамо. Довољно је да испод дршке ставимо неки предмет који се лако не греје. Може то бити део најобичнијег дрвета.

та или плуте. Мора бити доста дебела да не би испадала. И кад хоћемо да подигнемо лонац, ухватимо за крајеве плуте или дрва и не морамо ушиће да испечемо прсте.

*

Дете је очајно, што је направило руку на играчки од целулоида. Паткица неће више да плива. Знате ли да то можете поправити ацетоном?

којој има мало раствореног цеђа. Капуте, мантиле и шешире морамо добро ишчешткati и то не само по површини, него четка мора да допре и испод поруба и фалтни. Сви цепови морају да се изваде. Тако се исто поступа и са постављеним и филцаним ципелама. После четкања оваквих ципела испунимо сваку сретством против мољаца.

Ко хоће преко лета да сачува тепиће, тешке завесе и све оне ствари које радо купе прашину, мора после добrog лупања да их савије у „ролну“ са додатком нафталина или неког другог сретства. Још ако смо сачували пуну јартију за то, она нам је сада добро дошла. У том случају ствари ће бити добро сачуване.

Највећа брига жене су крзнене ствари. Оне изискују парочиту пажњу. Места која су упрљана морају се очистити, а прашњава ишчешткati. Пажљиво испегламо поставу крзних ствари. Са вуненим хаљинама вршимо исти поступак. Чишћење и четкање.

И кад смо све ово урадили и мислили на све ситнице, то не значи да можемо мирно да оставимо ове ствари да преспавају „летњи сап“. Мољци не мирују, и никада не можемо бити потпуно сигури. Треба понекад да погледамо да ли смо испали успели да се сачувамо од тих досадних и штетних паразита. Тада ћemo бити сигури да поновни сусрет у јесен неће да нам донесе непријатно изненадење.

Фризура за дан. На ћотиљку и са стране високо зачешљана, а на челу су спуштене локнице.

Бела хаљина са комбинованим горњим, предњим делом у ћлавим ћругама. Јакна је тамне боје постављена истом ћругастом материјом.

За наше домаћице

ШТА МОРА СВАКА ЖЕНА ДА ЗНА

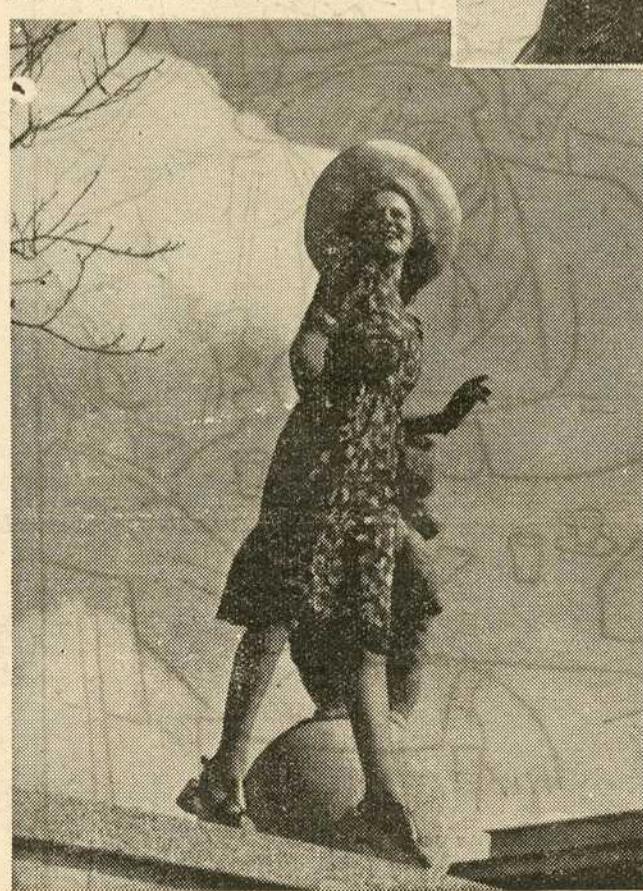
После разних испитивања утврдило се да извесне жлезде које стварају важне сокове за измену материја у телу, престају да дејствују ако се много љутимо. Ти сокови важни су за изградњу нових ћелија у телу. Ако се умање, измена материја врши се спороје и слабије, искоришћавање хране се смањује па најмању меру и нема више нормалног регенерисања организма које је потребно. Кожа маљакше и набора се, коса не добија више у доволној мери живе боје и почињу да се појављују видљиви знаци старења. То су последице љутње, која је прави отров за тело и одржавање свежине.

КАКВА БОЈА, ТАКВО — РАСПОЛОЖЕЊЕ

Није све једно какве је боје соба у којој стапајемо или радимо. Боја тапета, ћилимова и прекривача као и све ствари у соби делују на наше прве, освежују их или их десеримирају. Као боја која најпријатније делује, је српак боја или жута. Прва ствара весело расположење, а жута боја отстранјује умор. Супротно од жуте боје делује зелена. Она узнемираја и узбуђује нерве.

НЕШТО О ГЛАВОБОЉИ

После обимног истраживања пошло је за руком професору Молеру да објасни узроке главобоље. Он је утврдио да главобоља настаје услед повишеног притиска течности у мозгу. Као што је познато, мозак, такође, плива у једној течности у унутрашњости лобање. Ако се те течности које не може да отиче, пакуји сувине, порасте притисак на моздану опину (марамиду) и то је узрок главобоље. Зато се данас употребљавају са успехом лекови који смањују тај притисак.

Свилене хаљине зајето, комбинована тајном, једнобојном материјом.

(Снимци: В. Ф. А.)

СОК ОД КРОМПИРА КАО ЛЕК

Доктор Магерл, доцент клинике у Хајделбергу пронашао је да је сок од кромпира одличан лек против сувине киселине, па чак и чира у stomaku. Дејство кромпировог сока потиче од колапсина који ублажава грчеве и дод витамина Ц, кога у кромпиру доста има и који спретава запаљења. Хемиским испитивањем је утврђено да је за лечење најбољи сок црвеног или плавог кромпира. Чиреви у stomaku брзо пролазе, чим се смањију сувине киселине помоћу куре соком од кромпира.

ЈЕВТИНА кујна

КОЛАЧИ ОД КУКУРУЗНОГ БРАШНА

У већини случајева при мешењу кукурузно брашно може да замени пшенично. Чоји се разговара да оно мора бити ситно млевено, просејано и по могућству бело.

1) Гурабије. Четврт кг. пројивог брашна: исто толико пшеничног (а је нелостатку може да узети цела количина пројивног), 140 гр. мести 180 гр. шећера мало соде бикарбоне и једно пело јаје. Сва добро замешати направити тесто и раслатити га калупима вадити произвољне облике, намазати беланџетом, посuti млевеним орасима и шећером и пећи.

2) Торта са мармеладом. У једној азленој мутнији једној жуманцу, осмину шећера мало соде бикарбоне. 2 капице мармеладе и на крај узелати снег од једног беланџета. Одвојено мешати четврт кг. пројивног брашна са осмином млека или воде. Све помешати добро издржати и пећи у калупу.

3) Кнедле без јаја. Скувати густ качамак у посвојеној води и оставити да се охлади. Затим откидати марсал развију их и ставити по једну шљиву или мало мармеладе, завити и дати облик кнедле. Ставити у памзан калуп једну по пруге и прелити машћу и пећи.

И. Л.

